

पवित्र कुराणातील 'आयत' (वचनांचा) निवडक संग्रह

PUBLISHED BY
ISLAM INTERNATIONAL PUBLICATIONS
LIMITED

©1989 ISLAM INTERNATIONAL PUBLICATIONS LTD

ISBN 1 85372 158 1

अहमदिया मुस्लिम मिशन
‘अल्हक’, १७, वाय. एम. सी. ए. रेड,
मुंबई-४०० ००८.

Printed by
Raqeem Press
Islamabad, Sheephatch Lane, Tilford,
Surrey GU10 2AQ U. K.

जगव्याप्त अहमदीया मुस्लिम संघटनेचा शताब्दि सोहळा :

जगव्याप्त अहमदी मुस्लिम संघटनेचा (जमाते अहमदिया) शताब्दी सोहळ्याच्या अनुषंगाने अल्लाहच्या अद्वैताच्या निष्ठावचनांचा ('कालिमा ए तौहीद') प्रसार करण्याच्या मार्गात छळले जाणारे, तीव्र दंड सहन करणारे, व हौतात्म्य प्राप्त करून घेणारे अहमदी मुस्लिमांकडून एक पवित्र व स्नेहपूर्ण उपहार.

विषय सूचि

अनु. क्र.	विषय	पृष्ठ क्र.
1.	प्रकाशकीय	7
2.	अल्लाह	11
3.	फरिस्ते (देवदूत)	13
4.	पवित्र कुराण	16
5.	अल्लाहचे प्रेषित	21
6.	इस्लामचे पवित्र पैगंबर	24
7.	भक्ती	25
8.	उपवास करणे ('रोजा')	26
9.	'ज़कात' – अल्लाहच्या प्रयोजनात धनाचा व्यय	29
10.	'हज' – तीर्थ. 'काबा' अल्लाहचे घर	31
11.	पवित्र संदेश समस्त मानवजाती पर्यंत पोहोचविणे	33
12.	शिष्टाचार, नीतितत्त्व व वर्तणुक	37
13.	अर्थशास्त्रीय व्यवस्थेची मूळ तत्त्वे	38
14.	'जिहात' – अल्लाहच्या प्रयोजनात प्रयत्नांची पराकाष्ठा करणे	40
15.	श्रद्धावंतांचा स्वाभाव व गुण	41
16.	पुरुषांचे व स्त्रियांचे समान हक्क	44
17.	व्याजाची मनाई	46
18.	भविष्यवाणी	48
19.	सृष्टी	51
20.	पवित्र कुराणाने शिकवलेले काही प्रार्थनांचे प्रकार	54
21.	पवित्र कुराणातील काही पाठ करण्यास सोपे असे अध्याय	57

प्रकाशकीय

पवित्र कुरुणातील प्रत्येक वचनास सरळ व स्पष्ट अर्थ असतो. भाषांतर वाचताना सुद्धा पहिल्यांदा जो वाचतो त्याला ही त्याचा अर्थ व उद्देशांची कल्पना येते. प्रत्येक वचन बहुविध प्रवाह माध्माच्या एक अद्वितीय एकात्मिकूत प्रणालीचे अंग असून त्याचा उघड अर्थ एकच असला तरी ही त्यात सांकेतिक अथवा तुलनात्मक अनेक गूढ रहस्यांचा समावेश आहे. अशा तज्ज्ञे प्रत्येक वचनाचा विषय त्याच्या मागच्या व पुढच्या वचनांबरेबर, अध्ययांबरेबर निसंतर संबंधीत असतो. ह्यावरून दोन गोष्टी स्पष्ट दिसतात.

एक म्हणजे, कितीही निष्ठेने व काळजी पूर्वक भाषांतर केले असले तरी, ते पवित्र कुरुण सारख्या अनेक पैलू असलेल्या अर्थ गरिथ ग्रंथाचा अर्थ व्यक्त करण्यास पूर्णपणे समर्थ नसते. म्हणून फक्त एक अनुवादच पवित्र कुरुणाच्या मूलग्रंथात दडलेले सर्व संदेश वाचकांपर्यंत पोहचवायला समर्थ होईल असा दावा करणे शक्यच नाही.

दुसरे, ह्याच तर्कावरून हे ही कळते की, कोणत्या ही एक विषया बद्दल काही वचने निवडून त्याच्या साहाय्याने पुरेश्या व्यापक माहितीचा परिचय करून देणे हे ही अवघड आहे. उदाहरणार्थ, पवित्र कुरुणाच्या काही वचनांना, पवित्र कुरुणाच्या दृष्टिकोनातून इस्लामच्या आर्थिक व्यवस्था बद्दल सांगणे जर निवडले तर, वर नमूद केल्याप्रमाणे ते अपुरे पडतील. काण, हाच विषय घेऊन इस्लामचे सिद्धांत पवित्र कुरुणाच्या किंत्येक वचनांमध्ये दडलेले आहे आणि तसे पहायला गेलेतर ही वचने अर्थशास्त्रांशी सरळ संबंधीत ठेवलेली नसतात.

पण जगात विविध भाषा, विविध सांस्कृतिक व विविध वांशियांचे गट असून त्यांना ह्या ग्रंथाचे अध्ययन करण्याची संधी मिळत नसल्यामुळे हा प्रयत्न हाती घेतला आहे. सांगण्यास खेद वाटतो की, गेल्या चौदा शतकात पवित्र कुरुणाचे भाषांतर फक्त ६५ भाषेमधूनच झाले आहे. ह्या उपरोक्ष बायबल हा ग्रंथ १८०८ भाषांमधे अनुवादित झालेला आहे, असे बायबल सोसायटीच्या अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.

ह्यामुळे, अधिक प्रमाणात बोलल्या जाणाऱ्या जवळ जवळ पन्नास भाषांमध्ये पवित्र कुरुणाचे संपूर्ण भाषांतर करून प्रसिद्धिला आणावयास पाहिजे ह्या उदात महत्वाकांक्षेने जगव्याप्त पसरलेली अहमदीमुस्लिम संघटना कायोंन्मुख झालेली आहे. १९८९ साली अहमदी संघटनेच्या स्थापनेला शंभर वर्षे पूर्ण होतात. त्या अवधीत हे कार्य पूर्ण व्हावे असा निश्चार करण्यात आला आहे.

त्याशिवाय, भिन्न भिन्न भाषेत पवित्र कुरुणाचे भाषांतर चालू असताना त्यामधून काही निवडक भाग छापून लोकांना परिचय करून देण्याचेही प्रयत्न करण्यात येत आहेत. हे व्यवस्थित व्हावे म्हणून पवित्र कुरुणातील विषयानुक्रमे काही वचने निवडून इस्लामच्या मूलभूत उपदेशांबद्दल अल्प किंवा काहीच परिचय नसलेल्यांना समजण्यासाठी हा अल्पसंग्रह प्रकाशित करण्यात येत आहे.

अशा लोकांची आमच्या ह्या प्रयत्नामुळे इस्लामबद्दल जाणून घेण्याची थोडीफार इच्छा पूर्ण होईल असा आम्हाला विश्वास वाटतो. कुणण हे अल्लाहचे वचन आहे. ह्या ग्रंथाच्या मार्गदर्शनाचा लाभ पूर्णपणे करून घेण्याची अभिलाषा उत्पन्न होवो अशी आमची प्रार्थना आहे. आमची ही प्रार्थना फलद्रुप होईल असा आमचा विश्वास आहे.

यामध्ये प्रमुख गोष्टींचा समावेश असलेली खालील वचने निवडली गेली आहेत :

१. अल्लाह,
२. फरिस्ते (देवदूत),
३. पवित्र कुणण,
४. अल्लाहचे प्रेषित,
५. इस्लामचे पवित्र पैगंबर (स.),
६. भक्ती,
७. उपवास करणे ('रोजा'),
८. 'ज़कात' – अल्लाहच्या प्रयोजनात धनाचा व्यय,
९. 'हज' – तीर्थ. 'काबा'
- अल्लाहचे घर,
१०. पवित्रसंदेश समस्त मानवजाती पर्यंत पोहोचविणे,
११. शिष्टाचार,
- नीतितत्त्व व वर्णुक,
१२. अर्थशास्त्रीय व्यवस्थेची मूळ तत्त्वे,
१३. 'जिहाद' – अल्लाहच्या प्रयोजनात प्रयत्नांची परंपराकाढा करणे,
१४. श्रद्धावंतांचा स्वभाव व गुण,
१५. पुरुषांचे व स्त्रियांचे समान हक्क,
१६. व्याजाची मनाई,
१७. भविष्यवाणी,
१८. सृष्टी,
१९. पवित्र कुणणाने शिकवलेले काही प्रार्थनांचे प्रकार,
२०. पवित्र कुणणातील काही पाठ करण्यास सोपे असे अध्याय.

अहमदी मुस्लिम संघटनेने अल्लाहच्या अनुग्रहाने खालील भाषांमध्ये पवित्र कुणणाचे अनुवाद पूर्ण केले आहेत :

डेनिश, डच, इंग्रजी, फंती, फिजियन, फेंच, जर्मन, हिंदी, बंगाली, इंडोनेशियन, इटालियन, किकुयु, लुगंडा, पोर्तुगीज, रशियन, एसपारांटो, स्वाहिली, स्वीडिश, उर्दू योरुबा, होसा आणि गुरमुखी..

खालील वीस भाषेत भाषांतरे तयार होत असून अल्लाहच्या कृपेने ती लवकर प्रकाशित करू असा आम्हाला विश्वास आहे.

अलबेनियन, अस्सामी, चायनीज, गुजराती, जापानीज, कानडी, कोरियन, मलयाळम, मांडळी, मराठी, नावेंजियन, पुश्तु, पोलिश, सिंधी, स्पॅनिश, स्वीडिश, तामिळ, तेलगु, तुर्कीश, व्हिएतनामी.

भिन्न भिन्न भाषेतील कुणणाच्या प्रती मिळविण्यासाठी प्रकाशकांकडून किंवा कोणत्याही देशाच्या कोणत्याही भाग मधील अहमदी मुस्लिम संघटनेच्या केंद्र कायीलयाकडून प्रती मिळविण्यासाठी माहिती घेता येईल.

आम्ही निवडलेल्या वचनांची शीर्षके मुलवचनां पासून घेतलेली नाहीत, म्हणून ती वेगळी दिसावीत अशी आम्ही दर्शविली आहेत.

जग व्याप्त अहमदी, मुस्लिम संघटनेचे सर्वोन्नत प्रमुख (खलीफा) हजरत मिझार्ताहीर अहमद साहेब यांनी ह्या अल्पसंग्रह मध्ये समाविष्ट केलेल्या वचनांची निवड केली आहे.

१. अल्लाह

‘अल्लाह’ परमेश्वराचे नांव आहे. अखंकी भाषेत ‘अल्लाह’ शब्द इतर भाषेत वापरली जाणारी नंवे विशेषणात्मक अथवा वर्णनात्मक असतात व बहुधा बहुवचनाच्या स्वरूपात वापरली जातात, पण ‘अल्लाह’ शब्द कधीही बहुवचनात वापरला जात नाही. मराठी भाषेत याचा समानार्थी शब्द नसल्याने मूळ मजकुरातील ‘अल्लाह’ शब्दच या भाषांतरात वापरण्यात आला आहे.

अल्लाहच्या नावाने, जो दयाळू व कृपाशील आहे (मी आरम्भ करतो).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

सर्व सुति अल्लाहसाठी आहे, सर्व जगाचा ‘रब’ (विधाता).

الْمُكْتَدِلُوْرَبِ الْمُكْلِيْنِ ②

अत्यंत दयाळू आणि कृपाशील,

أَلَّاَعْنَانُ الرَّحِيمُ ③

(पाप पुण्याच्या) निवाङ्ग्याच्या दिवसाचा अधिपति,

مَلِيكُ يَوْمَ الدِّيْنِ ④

(हे अल्लाह) आम्ही तुझीच भक्ती करतो आणि फक्त

إِيَّاكَ نَفْدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ⑤

तुझ्याच सहाय्याची याचना करतो.

आम्हाला सरळ मार्गावर चालव,

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑥

अशा लोकांच्या मार्गावर ज्यांस तू पुरस्कृत केले; ज्यांच्यावर

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْهَىْنَ عَنْهُمْ عَيْنٌ

तुझा प्रकोप झाला नाही आणि जे पथभ्रष्ट झाले नाहीत.

(1:1-7)

المَفْضُوبُ عَلَيْهِ وَلَا الصَّالِحُونَ ①

الفاتحة : ١ - ٧

आकाशांत व पृथ्वीवर जे काही आहे, ते सर्व अल्लाहचे वैभव प्रकट करीत आहेत. तो शक्तिवान आणि ज्ञानवान आहे.

सर्व आकाशांत व जमीनीवर त्याचेच राज्य आहे. तो जीवन देतो व तो मृत्यु घडवितो, आणि सर्व वस्तुमात्रांवर त्याचेच अधिपत्य आहे.

तोच आदि (आहे) तोच अंती आहे, व्यक्त आहे व अव्यक्त आहे, तो सर्व वस्तुमात्रांना पूर्णपणे जाणतो.

सहा कालमानात आकाश व पृथ्वी निर्माण केली, ती त्यानेच. नंतर तो सिंहासनावर अधिष्ठित झाला. पृथ्वी तात काय शिरते व त्यातून काय बाहेर पडते, आणि आकाशातून काय खाली उतरते व आकाशाकडे वर काय जाते हे (सारे) तो जाणतो. तुम्ही जेथे असाल तेथे तो तुमच्या संगतिं आहे. आणि तुम्ही काय करता ते सर्व अल्लाह पहात आहे.

आकाश व पृथ्वी हे त्याचेच राज्य आहे आणि सर्व घडामोडी (निवाड्यासाठी) अल्लाहकडे पाठविल्या जातात.

तोच गत्रीचे दिवसात रूपांतर करतो व दिवसाला गत्रीत घडवतो; व अंतःकरणात काय आहे ते तो खूप जाणतो.

अल्लाहवर व त्याचे प्रेषितावर श्रद्धा ठेवा आणि त्याने प्रदान केलेल्या मालमतेतून (त्याच्या मार्गात) खर्च करा. आणि तुमच्यापैकी जे श्रद्धा बाळगतात व खर्च करतात (त्यांना) मोठा मोबदला मिळेल. (57:2-8)

जे काही आकाशात आहे व जे काही पृथ्वीत आहे, सर्व अल्लाहचे स्तवन करीत आहे. त्याचेच सर्वत्र राज्य आहे व त्याचीच (सर्व) प्रशंसा आहे. सर्व वस्तुमात्रावर त्याचेच सामर्थ्य आहे.

त्यानेच तुम्हास निर्मिले. तुमच्यापैकी (काहीजण) अश्रद्ध

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ②

لِهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحِبِّي وَيُمِيَّتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ③

هُوَ الْأَوَّلُ وَالآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالبَاطِنُ وَهُوَ كُلُّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ④

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سَيَّةٍ أَيَّامٍ ⑤

شِئْمَ سَتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلَمُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَمْحُقُ مِنْهَا وَمَا يَنْزَلُ مِنْ أَنْسَابَهُ وَمَا يَعْنِي فِيهَا وَهُوَ

مَعْلُومٌ أَيْنَ مَا كُشِّطْتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ⑥

لِهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ⑦

يُولِجُ أَيَّلَ فِي النَّارِ وَيُوْلِجُ أَنْهَارَ فِي أَيَّلٍ وَهُوَ عَلِيمٌ ⑧

بِذَاتِ الْصُّدُورِ ⑨

إِمْنَوْا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَحْفَلِينَ فِيهِ فَإِذَا نَأَيْتُمْ إِمْنَوْا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا مِمْمَ أَجْرُ

كَيْرٌ ⑩

الحادي: ٢ - ٨

يُسَيِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِهِ الْمُلْكُ

وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑪

هُوَ الَّذِي خَلَقَ كُلَّ كَافِرٍ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنُونَ وَاللَّهُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

आहेत व (काहीजण) श्रद्धा बाळगणारे आहेत. आणि तुम्ही जे काय करता अल्लाह ते पहात आहे.

त्याने आकाश व पृथ्वी सत्याने निर्माण केली आहे. त्याने तुम्हाला आकार दिला, व तुमच्या आकारांना सुंदर बनविले. आणि त्याच्याकडे (अखेर) परत जाणे आहे.

आकाशात व पृथ्वीत जे काही आहे, ते तो जाणतो, आणि तुम्ही जे लपविता किंवा व्यक्त करता, हे तो जाणतो; आणि अंतःकरणात काय आहे ते (सर्व) अल्लाह पूर्णपणे जाणत आहे. (64:2-5)

खरेखर हा अल्लाहच आहे जो धान्य व खारिकाच्या बियेला अंकुरित करतो. तो जीवितांना मृतातून काढतो आणि मृतांना जीवितातून काढतो. तो अल्लाह आहे; मग तुम्ही का पाठ फिरवित आहात?

तो दिवसाला उदयान्वित करतो, आणि त्याने रव विश्रांतिसाठी व सूर्य आणि चंद्राला कालगणनेसाठी बनविले. ही त्या सामर्थ्यवान व सर्वज्ञाची सुबद्ध मांडणी आहे.

आणि त्यानेच तुमच्यासाठी तारे निर्मित केले, की त्याच्या सहाय्याने भूमि व समुद्रावर काळेख्यात तुम्हाला मार्ग मिळावा. आम्ही ज्ञान असणारे लोकांसाठी ही चिन्हे सविस्तर विवरली आहेत.

आणि त्यानेच तुम्हाला एका जीवापासून उत्पन्न केले, आणि (तुमच्यासाठी) एक निवासस्थान आणि एक (अल्पकालीन) मुक्काम करण्याचे ठिकाण आहे. आम्ही समजुतदारांसाठी आमचे संकेत स्पष्ट विवरले आहेत.

आणि तोच ढगातून पाणी पाडतो; आणि आम्ही त्याद्वारे सर्व प्रकारची वाढ घडवतो; मग आम्ही हिरवे पात वर काढतो ज्यापासून दाट धान्यकण उपजवितो. आणि खारिकातून, त्याच्या गाभ्यापासून खाली पसरणाऱ्या शाखा काढतो. आणि आम्ही द्राक्षाचे मळे आणि जैतून आणि डालिंब – सासखे व भिन्न प्रकारचे – (उत्पन्न घडवतो) त्यांना फळ लागते तेव्हां त्या फळाकडे व त्याच्या पिकण्याकडे पहा. खरेखरच यात श्रद्धावंतांसाठी खुणा आहेत.

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحُكْمِ وَصَوَرَ كُلُّ فَلَحْسَنٍ
صُورَ كُلُّ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا مَأْتَىٰ نَاسُونَ وَمَا لَعَلُونَ
وَاللَّهُ عَلَيْهِ يُدَانِي الصُّدُورِ

التغابن: ٢ - ٥

إِنَّ اللَّهَ فَالِّهُ الْحَبَّ وَالنَّوْيُ بِخُرُجِ الْحَيِّ مِنَ الْمَيِّتِ
وَخُرُجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمُ اللَّهُ فَلَيَ
تُؤْفَكُونَ

فَالَّذِي أَلْيَقَ الصَّبَاحَ وَجَعَلَ الْيَلَى سَكَانًا وَالشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَ قَدْرِيْرُ الْمَنِيرُ الْعَلِيمُ

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ أَنْجُومَ لِهَنْدُوا بِهَا فِي
ظُلْمَكَتِ الْبَرِّ وَالْبَرِّ قَدْ فَصَلَنَا الْأَيَّتِ لِقَوْمٍ
يَعْلَمُونَ

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَنَا بِهِ
بَنَاتٍ كُلُّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ حَضَرًا تُخْرِجُ مِنْهُ
حَبَّا مُتَرَآكِبًا وَمَنْ أَنْتَلَعِلَّ مِنْ طَلْعِهَا قِتوَانٌ
دَانِيَةٌ وَجَنَّتٌ مِنْ أَعْنَبٍ وَأَرْزَيْتُونَ وَالرُّمانَ
مُشْتَبِهًا وَغَيْرِ مُشْتَبِهٍ أَنْظَرْتُو إِلَيْ تَمَرَهِيَا
أَنْثَرْ وَيَنْعِهَ إِنَّ فِي ذَلِكُمْ لَا يَأْتِي لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

आणि ते जिनांना अल्लाहच्या सहभागी ठरवितात, जरी त्यानेच (अल्लाहनेच) त्यांना निर्मिले. आणि ते काही ज्ञान नसताना त्याचे (अल्लाहचे) मुळे, मुली असे खोटे संबंध दर्शवितात. आणि ते जे काही व्यक्त करतात त्यातून अल्लाह पवित्र व फार उदात आहे.

(6:96-101)

अल्लाह शिवाय कोणीही ईश्वर नाही. तो स्वतःहून परिपूर्ण व सर्वाच्या गरजा भगवणारा आहे. त्याला झोप येत नाही आणि निद्रा (वेढीत) नाही. पृथ्वीवर जे काही आहे व आकाशात जे काही आहे, ते त्याचेच आहे. त्याच्या अनुज्ञेशिवाय त्याच्या पुढे शिफारस करील असा कोण आहे? त्यांच्या मागे काय आहे व त्यांच्यापुढे काय आहे हे सर्व ते जाणतो; आणि तो इच्छील त्याव्यतिरक्त ते त्याच्या ज्ञानाच्या कोणताही भाग मिळवू शकत नाही. त्याचे ज्ञान आकाश आणि पृथ्वीला व्यापलेले आहे, आणि त्यांचा संभाळ करणे त्याला सापे आहे. तो फार उदात व महान आहे.

(2:256)

तो अल्लाह आहे, त्याच्या शिवाय कोणीही परमेश्वर नाहीं, सर्व व्यक्त व अव्यक्ताचा जाता. तो दयावू व कृपाशील आहे.

तो अल्लाह आहे, त्याच्या शिवाय कोणी परमेश्वर नाहीं, तोच सर्वाधिपति, पवित्रतम, शांति-दाता, संरक्षण-कर्ता, आश्रय-दाता, शक्तिमान, सर्वजित व उदात आहे. (त्याच्या जोडीला) त्या लोकांनी कल्पिलेल्या सहभाग्यांहून अल्लाह अत्यंत पवित्र आहे.

तो अल्लाह आहे, स्रष्टा, रचयिता, स्वरूपदाता, सर्व सुंदर नावें त्याच्याचस्तव आहेत. आकाशात व पृथ्वीवर जे काही आहे ते सर्व त्याचे वैभव प्रगट करीत आहे, तो शक्तिमान व ज्ञानवान आहे.

(59:23-25)

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ لِمَنْ عَنْ وَحْدَتِهِمْ وَخَرَفُوا لِمَنْ بَيْنَ
وَبَيْنَنِتْ يَغْرِي عَلَيْهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا
يَصْنَعُونَ

الأنعام: ٩٦ - ١٠١

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ الْقَيُومُ لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ
ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِذِنِّهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ
عِلْمِهِ إِلَيْهِ أَيْمَانًا شَاءَ وَسَعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُ حَفْظُهُمَا وَهُوَ عَلَى الْعَظِيمِ

القراءة: ٢٥٦

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّاهُ عَلَيْهِ الْغَيْبُ
وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّاهُ الْمَلِكُ الْمُفْدُوسُ
السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبارُ
الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُشَرِّكُونَ

هُوَ اللَّهُ الْخَلِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَى يُسَيِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

الحضر: ٢٣ - ٢٥

२. फरिस्ते (देवदूत)

‘मलक’ शब्दाचा अर्थ ‘संदेश-वाहक’, ‘दूत’ किंवा ‘प्रतिनिधी’ असा होतो. यामुळे फरिस्त्यांची निर्मिती बाबतचा हेतु स्पष्ट होतो. फरिस्ते अल्लाहचे संदेश आणतात, व अल्लाहच्या आदेशांची विश्वामध्ये अंमलबजावणी करतात. अर्थात फरिस्ते विश्व-व्यवस्थेचे एक अंग असून अल्लाहने त्याची इच्छीत भौतिक अथवा आध्यात्मिक स्वरूपाची कामें अमंलात आणण्यासाठीच निवड केली आहे.

सर्व सुति अल्लाहसाठी आहे, आकश व पृथ्वीला निर्माण करणारा. जो दोन, तीन अथवा चार पंख असणारे देवदूतांना प्रेषित म्हणून उपयोगात आणतो, (त्यांनी) निर्माण केलेल्या सृष्टि मध्ये त्याला आवडेल ती तो वृद्धी करतो, कारण अल्लाहचे सामर्थ्य सर्व वस्तुमात्रांवर आहे.

(35:2)

सांगा. ‘जो कोण जबरईलचा शत्रु आहे – (जबरईल) ज्यांनी अल्लाहच्या आदेशान्वये तुझ्या मनात प्रवेश केला; ज्या अन्वये अगोदरच्या गोष्टींची पूर्ता होते आणि श्रद्धावंतांना मार्गदर्शन व आनंदाची वार्ता आहे.’ (2:98)

जो कोण अल्लाहचा शत्रु आहे, आणि त्याचे दूतांचा, व त्याचे प्रेषितांचा, व जबरईल(चा) व मिकाईल(चा), तर खचितच अल्लाह (अशा) श्रद्धाहीनांचा शत्रु आहे.’

(2:99)

हे सदाचरण नव्हे की तुम्ही पूर्वीकडे अगर पश्चिमेकडे तोंड वळवावे. पण खरा सदाचारी तो आहे जो अल्लाह वर विश्वास ठेवतो, आणि शेवटच्या दिवसावर, फरिस्त्यांवर

الْحَمْدُ لِلّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلِئَكَةَ
رَسُلًا أُولَئِنَى أَجَجَّهُمْ مَئِنَى وَتَلَاثَ وَرْبَعَ يَرِيدُ فِي الْخَلَقِ
مَا يَشَاءُ إِنَّ اللّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

فاطر: ۲

فُلْ مَنْ كَانَ عَدُواً لِجَنْرِيلَ فَإِنَّهُ زَلَّهُ عَلَى
فَلِيْكَ بِإِذْنِ اللّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيَّنَ يَدِيهِ
وَهَدَى وَبَشَّرَ لِلْمُؤْمِنِينَ ۱۸
مَنْ كَانَ عَدُواً لِلّهِ وَمَلَئِكَتِهِ وَرَسُلِهِ
وَجَنْرِيلَ وَمِيكَنَلَ فَإِنَّ اللّهَ عَدُوُّ لِلْكَافِرِينَ ۱۹
البقرة: ۹۸ - ۹۹

لَيْسَ إِلَّا أَنْ تُلَوِّنَا وَجْهَكُمْ فَإِلَّا مَشَرِقُ
وَمَغَرِبٌ وَلَكِنَّ إِلَّرَبَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ

(देवदूत), आणि ग्रंथावर (कुरुण) आणि (अल्लाहव्या) प्रेषितांवर आणि त्याच्या प्रेमास्तव आपले धन नावेवाईकांवर व अनाथांवर व गरजू-लोकांवर व प्रवाशांवर आणि जे (धर्मदायासाठी) मागतात (त्यां साठी) आणि बंदी असलेल्या लोकांची (सुटका) करविण्यावर, (या सर्व निमित्ताने) खर्च करतो; आणि जो प्रार्थना करीत असतो (नमाज़ पढौत असतो) व दान (ज़कात) करीत असतो; आणि जे वचन दिल्यावर आपले वचन पाळतात आणि गरिबी व 'दुःखाच्या काळात सहनशील असतात आणि युद्धाच्या काळात (धीरवान) राहतात, हे लोकच सत्यवक्तो सिद्ध झालेत आणि हेच अल्लाहव्यी भिती ठेवणारे आहेत.

(आमचा) हा प्रेषित त्याच्या विधात्याकडून जो प्रगट
झाला आहे त्यावर विश्ववास ठेवतो व (त्या म्हणून) श्रद्धावंत
(विश्वास ठेवतात): (त्याच्यातले) सर्व अल्लाहवर
विश्ववास ठेवतात आणि त्याचे फरिस्त्यावर (देवदूत) आणि
त्याचे ग्रंथांवर आणि त्याचे प्रेषितांवर (ते म्हणतात) ‘आम्ही
त्याच्या प्रेषितांमधे भेद करीत नाही’, आणि ते म्हणतात,
‘आम्ही ऐकतो व आज्ञा पाळतो. हे आमच्या विधात्या,
तुड्याकडून क्षमेसाठी आम्ही (याचना विनवणी करतो),
आणि तुड्याकडे च (आम्हास) परतणे आहे.’ (2:286)

अल्लाह (त्याच्या) प्रेषितांची निवड फरिश्यांमधून आणि माणसांमधून करतो. खात्रीने अल्लाह सर्व ऐकणारा व सर्व पाहणारा आहे. (22:76)

हे श्रद्धावंतानो! अल्लाहवर व त्याचे प्रेषितांवर विश्वास ठेवा; आणि त्याचे ग्रंथावर जो त्याने त्याचे प्रेषितावर प्रगट केले, आणि त्या ग्रंथांवर जे त्याने अगोदर प्रगट केले होते. आणि जो कोण अल्लाहवर व त्याचे फरिस्त्यांवर (दूत) व त्याचे ग्रंथांवर व त्याचे प्रेषितांवर व शेवटच्या दिवसावर विश्वास ठेवत नाहीं, खरेखरच तो फार पथभ्रष्ट झाला.

(4:137)

الآخر والملائكة والكتاب والآيات
المال على حيه ذوي القرف واليتمى
والمسكين وابن السبيل والسائلين وفي
الرقيب وأقام الصلاة وعافى الزكوة
والمؤور بعهدهم إذا عهدوا وأصحاب
في اليساء والضراء وحين البايس أولئك الذين
صدقوه وأولئك هم المعنون

١٧٨

٢٨٦ لیقرة:

الله يصطفى من الملة رسلاً ومن
الذين يربّ الله سمّع بصيراً

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذْ مُوسَىٰ أَتَاهُ رَبُّهُ مِنْ فَوْنَاحُ
 الَّذِي نَزَلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابَ الَّذِي أَنْزَلَ
 مِنْ قِبْلٍ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرَسُولِهِ
 وَالَّذِي مَا لَأَخْرَى فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

١٣٧ : النساء

३. पवित्र कुराण

कुराण – इस्लामच्या पवित्र पैगंबराबरोबर प्रगट झालेल्या ग्रंथाचे नांव स्वतः अल्लाहने “कुराण” असे ठेवले आहे, ज्यात मानवजातीसाठी विहित केलेले कायम स्वरूपाचे सिद्धांत आहेत. “कुराण” शब्दाचा अर्थ असा आहे की ‘वाचावयाचा एक ग्रंथ’. वस्तुतः कुराण जगात सर्वाधिक वाचला जाणारा ग्रंथ आहे. “कुराण” शब्दाचा असा ही अर्थ होतो की ‘लोकापर्यंत पोहचविष्याचा ग्रंथ अथवा संदेश’. कुराण एकमेव असा ईश्वर प्रणीत ग्रंथ आहे की ज्याचा संदेश निर्वेद व मुक्त आहे. इतर ग्रंथ उराविक कालाकरिता व उराविक लोकांसाठी आहेत, मात्र कुराण सर्व कालाकरिता व समस्त मानवजातीसाठी आहे.

‘अलीफ लाम मीम.’ (मी अल्लाह आहे, सर्व जाणणाऱ्या)

हा एक परिपूर्ण ग्रंथ आहे; यात काही शंका नाही; सदाचान्यांसाठी (हे) मार्गदर्शन (आहे). (2:2-3)

खरोखर की हे महान कुराण आहे.

एक खूप सुरक्षित ठेवण्यात आलेला ग्रंथ (च्या स्वरूपात) (56:78-79)

यात कायम स्वरूपाच्या (अल्लाहची) आज्ञा आहेत. (98:4)

अल्लाहने त्याचे श्रेष्ठ संदेश एका ग्रंथाच्या (स्वरूपात) पाठविले, ज्याचे अध्यायाचे भाग परस्परगत आधार देणारे व पुनःपुनः (विविध रचनेत) उच्चारलेले आहेत. (ज्यांच्या

الْأَمْ

ذلِكَ الْكِتَابُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ هُدًى لِّلْعَاقِبَةِ

البقرة: ٢ - ٣

إِنَّهُ لِفُرْزَانٍ كَرِيمٍ

فِي كِتَابٍ مَكْتُوبٍ

الواقعة: ٧٨ - ٧٩

فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمةٌ

البيبة: ٤

أَللَّهُ نَزَّلَ أَحَسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَهِّدًا مَثَانِيَ
نَقْشَعُرْمَنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَونَ رَبَّهُمْ تَلِينُ

पठणाने) आपल्या विधात्याची भिती ठेवणारे खबरदारी मुळे संकुचित होतात आणि त्यांची मने अल्लाहच्या आठवणीनी मऊ होउन जातात. अल्लाहचे मार्गदर्शन असे असते. ज्यांना तो पसंत करतो, त्यांचे त्याच्या संदेशान्वये मार्गदर्शन करतो. आणि जो अल्लाहच्या नजरेत पथभ्रष्ट असतो त्याला कोणीही मार्गदर्शनासाठी नाही.

(39:24)

‘हा मीम’ (प्रशंसाचा योग्य, मानाचा अधिपति)

या सुबोध ग्रंथाची शपथ.

आम्ही स्पष्ट व वक्तृत्वपूर्ण भाषेत कुरुण तयार केले की तुम्ही समजाल.

आणि खात्रीने हा आमच्याकडे (सुरक्षित) मातृग्रंथात आहे, उदात व ज्ञानाने पूर्ण.

(43:2-5)

खरोखरच आम्ही विश्वस्ती देण्यासाठी आकाशांना व पृथ्वीला व पर्वतांना विचारले पण त्यांनी (जबाबदारी) स्वीकार करण्यास नकार दिला व त्याला ते घाबरले पण मानवाने (जबाबदारी) उचलली. खरोखरच तो अन्यायी (होण्यास प्रवृत्त) व (स्वतःकडे) दुरुक्ष करणारा आहे.

परिणामतः अल्लाह दोंगी पुरुष व दोंगी स्त्रियांना; व *‘मुश्किक’ पुरुष व *‘मुश्किक’ स्त्रियांना दंड देईल. आणि अल्लाह श्रद्धावत पुरुष व श्रद्धावत स्त्रियांना दया दाखावित आहे. आणि अल्लाह अत्यंत क्षमाशिल व कृपाळू आहे.

(33:73-74)

(*‘मुश्किक’ म्हणजे जो इतरांना अल्लाहचा सहभागी ठरवितो, व त्यांची भक्ती करतो.)

म्हणा : ‘जरी मानवजात व जिन्न मिळून कुरुण सारखा ग्रंथ तयार करण्याचे प्रयत्न केले तरीही ते या सारखा ग्रंथ निर्माण करू शकणार नाहीत, जरी ते एकमेकांचे सहाय्यक (का) होइना.’

आणि आम्हीं निश्चितपणे मानवजातीसाठी विभिन्न प्रकारे सर्व प्रकारच्या उपमा या कुरुणात ठेवल्या आहेत, पण बरीच माणसे अविश्वास वगळून सर्वकाही नाकारतील.

(17:89-90)

جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ
يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَنْ يُصْلِلُ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ

هادٍ

الزمر: ٢٤

حَمَّ

وَالْكِتَابُ الْمُبِينُ

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

وَإِنَّهُ فِي أُولَئِكَيْتِ لَدَنَا لَعَلَّ حَكِيمٌ

الزخرف: ٥ - ٦

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى الْمُنَفِّعِينَ وَالْأَرْضَ وَالْجَنَّالِ
فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلُوهَا وَأَشْفَقُنَّ مِنْهَا وَجَلَّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ
كَانَ ظَلُومًا مَجْهُولًا

لِعَذَابِ اللَّهِ الْمُنَفِّعِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَالْمُشْرِكِينَ
وَالْمُسْرِكَتِ وَيَسُوبُ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَكَانَ اللَّهُ عَفْوَرًا رَّحِيمًا

الأحزاب: ٧٤ - ٧٣

قُلْ لَّيْنَ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسَنُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا
الْقُرْءَانَ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْكَانَ بَعْضُهُمْ لَيَعْصِي

ظَهِيرًا

وَلَقَدْ صَرَفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْءَانِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَقَ

أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا

بني اسرائيل: ٩٠ - ٩١

જ્યાચ્યાકડે આપલ્યા વિધાત્યાકદૂન સ્પષ્ટ પુરાવા આહे, આણિ (જ્યાચી સત્યતોચી સાક્ષ દેણ્યાસાઠી) એક (ઇશ્શ્રીય) સાક્ષીદાર માગાહૂન યાવયાચા આહे, આણિ જ્યાચ્યા પૂર્વી મૂસાચા ગ્રંથ એક માર્ગદારખવિણારા વ કૃપા આહे, મગ તો (તોત્યા કસા હોઇલ) ? જે (યા ગોષ્ઠીચે ચિંતન કરતાત) તે ત્યાત વિશ્વાસ ઠેવતાત આણિ (વિરોધકાં) પૈકી જો કોણ ત્યાત વિશ્વાસ ઠેવત નાહીં, નવકી અગ્રિ ત્યાચા ઠિકાણ હોઇલ. મગ તુમ્હી યાબાબત શંકા ઠેઊ નકા. ખરોખરવ હે તુમચ્યા વિધાત્યાકદૂન એક સત્ય આહે; પણ બરીચ માણસે વિશ્વાસ ઠેવત નાહીત. (11:18)

આણિ હા ગ્રંથ આમ્હી પ્રગટ કેલા, દેણગીને ભરપૂર, યા અગોદર જે (પ્રગટ) ઝાલે ત્યાચી પુર્તિ કરણ્યાસાઠી આણિ માતૃનગરાત વ તિચ્યા સભોવતીત જે આહેત ત્યાંના ખબરદારી દેણે તુલા શક્ય વ્હાવે મ્હણ્ણું. આણિ જે પરલોકાત વિશ્વાસ ઠેવતાત, ત્યાવર વિશ્વાસ ઠેવુન તે આપલ્યા નમાજ્ઞાંચી કાળજી ઘેતાત. (6:93)

આજચ્યા દિવશી મી તુમચ્યા ધર્માસ પરિપૂર્ણ કેલે આહे આણિ માઝી મેહરનજર તુમચ્યાવર પૂર્ણ કેલો આહે આણિ તુમચ્યાસાઠી ઇસ્લામ ધર્માંચી નિવડ કેલો આહે. (5:4)

આણિ આમ્હી પાઠવિલેલા હા ગ્રંથ, આમચ્યા કૃપાદેણગીને ભરપૂર, (આહે) મ્હણ્ણું યાચે અનુભરણ કરા, (ગુન્ઘા) હોઊ નયે મ્હણ્ણું કાળજી છ્યા, કી જેણેકરૂન તુમચ્યાવર દયા વ્હાવી. (6:156)

આણિ આમ્હી કુરાણ (ટપ્યા ટપ્યાને) પ્રગટ કરીત આહોત, જે શ્રદ્ધાવંતાંસાઠી સુખદ અનુભવ વ કૃપા આહે; પણ અત્યાચાર્યાંચે નુકસાન વાઢવિણારી આહે. (17:83)

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بِيَنَةٍ مِّنْ رَبِّهِ وَيَتُلوُهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ
وَمَنْ فَلِهِ كِتَابٌ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَئِكَ
يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرُ بِهِ مِنَ الْأَخْرَابِ فَالنَّارُ
مَوْعِدُهُ فَلَا تُكَفِّرْ فِي مَرِيَّةٍ مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ إِنَّ رَبَّكَ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ١٨

هود : ١٨

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارِكٌ مُصَدِّقٌ لِلَّهِيَّ بَيْنَ
يَدَيْهِ وَلِتَذَرَ أُمَّ الْفَرِيٰ وَمَنْ حَوْلَهَا
الأنعام : ٩٣

الْيَوْمَ أَكَلَمْ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَنْمَتْ عَلَيْكُمْ غَمَّتِ
وَرَضِيَتْ لَكُمْ أَلِإِسْلَامَ دِيَنًا ٤
المائدة : ٤

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارِكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَأَنَّفُوا
لَعْلَكُمْ تُرْحَمُونَ ١٥٦
الأنعام : ١٥٦

وَنَزَّلْ مِنَ الْفُرْقَانَ مَا هُوَ شَفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ
وَلَا يَزِدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ٨٣

بني اسراءيل : ٨٣

४. अल्लाहचे प्रेषित

पवित्र कुराण ठळकपणे नमूद करीत आहे की अल्लाहने सर्व लोकांसाठी दिव्यज्ञान मार्गदर्शनार्थ पाठविले आहे. त्याच प्रमाणे कुराण सर्व प्रेषितांची सत्यता व सदाचारीपणाबाबत प्रतिपादन करीत आहे. इतिहास पाहता असे दिसते की विशिष्ट काळात व विशिष्ट लोकांकरिता, त्यांनी अल्लाहकडे वळावे व त्यांना योग्य मार्गदर्शन मिळावे याच साठी प्रेषित जगत आले. इस्लामचे पवित्र पैंगंबर (स.) हे धर्म विधि ('शरियत') आणणारे शेवटचे प्रेषित होय, व या प्रमाणे इस्लामची तत्त्वे व इस्लामचे संदेश मार्गील सर्व पवित्र ग्रंथांना सामावून घेऊन त्यांची जागा घेत आहे. अल्लाहचे प्रेषित येणे आता फक्त इस्लाम मध्येच अनुज्ञेय आहे व आता प्रेषित फक्त इस्लामच्या पवित्र पैंगंबराचा (स.) प्रकाश परावर्तित करतील व नवी धर्म विधि ('शरियत') आणू शकत नाही.

पवित्र कुराण अल्लाहच्या प्रेषितांचे चिन्हयुक्त स्वरूप दाखवित आहे व त्याबरोबर प्रेषितांच्या विरोधकांचे वर्णन करीत आहे. फिरांन हा अल्लाहच्या प्रेषितांच्या विरोधकांच्या प्रतीकासासखा आहे.
(फिरांन हा इजिप्तचा एक अत्याचारी रजा होता)

अल्लाह (त्याच्या प्रेषितांची निवड त्याच्या दूतांमधून व मानवांमधून करतो. खात्रीने अल्लाह सर्व ऐकणाऱ्या व सर्व पाहणाऱ्या आहे.

(22:76)

आणि आम्ही प्रत्येक लोकांमध्ये एक प्रेषित उभा केला, (उपदेश देणारा): 'अल्लाहची उपासना करा व पापापासून दूर रहा' त्यानंतर त्यांमधून (काहीना) अल्लाहनी मार्गदर्शन केले व (काही) विनाशास पात्र ठरले. म्हणून पृथ्वीचा प्रवास करा आणि पहा की ज्या लोकांनी (प्रेषितांना) खोटे मानले त्यांचा शेवट काय झाला? (16:37)

اللهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمُلْكِ كُلَّهُ رُسُلاً وَ مِنَ
النَّاسِ إِبْرَاهِيمَ إِبْرَاهِيمَ سَمِيعَ بَصِيرٍ
الْجَعْلَةَ ٧٦

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنْبَأْتُمْ
اللَّهَ وَأَجْنَبَنُوا الظَّاغُورَتُ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهَ
وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالُ فَسَيَرُونِي
الْأَرْضَ فَأَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَبْقَةُ
الْمُكَذِّبِينَ ٣٧

النحل : ٣٧

आणि जेव्हां तुमच्या परमेश्वराने दूतांना म्हटले: 'मी पृथ्वीवर माझा एक नायब नियुक्त कणार आहे,' ते म्हणाले: 'तुम्ही तेथे असा कोण ठेवणार की, की तेथे अव्यवस्था होईल आणि रक्तपात होईल' आणि आगी प्रश्नेसे तुमचे गैरव करतो आणि तुमच्या पाविच्याची स्तुति करतो.' त्यांनी उत्तर दिले: 'तुम्ही जे जाणता नाही ते मी जाणतो.' (2:31)

खात्रीने आम्ही तुम्हास ज्ञानाने प्रणीत केले जसे आम्ही नूह ला व त्याच्या नंतरचे प्रेषिताना (प्रणीत) केले होते; आणि आम्ही इब्राहीमला ज्ञानाने प्रणित केले व इस्माईलला व इस्हाकला व युसुफला व (त्याचे) मुलांना व येशुला व अयूबला व युनुसला व हारुन व सुलैमानला आणि आम्ही दाऊदला एक ग्रंथ दिला. (4:164)

आणि (आम्ही काही) प्रेषित (पाठविले) ज्याच्या बदल तुम्हास नमूद केले आणि (काही) प्रेषितांचे तुम्हास नमूद केले नाही – आणि अल्लाहने मूसाशी खास करून बोलले. (4:165)

आणि (आठवण करा) जेव्हां त्याच्या परमेश्वराने इब्राहीमला काही विशिष्ट आदेश देऊन (त्याची) परीक्षा घेऊन पाहिली, ज्याची त्यांनी पूर्ती केली. त्यांनी म्हटले: 'मी तुम्हास मानवांचा पृष्ठारी बनविणार.' (इब्राहीमने) विचारले: 'आणि माझ्या संतति पैकी?' त्यांनी म्हटले: 'माझा करार मर्यादा ओलांडणाऱ्यांसाठी नाही?' (2:125)

आणि खरोखरच आम्ही मूसा ला ग्रंथ दिले आणि त्याच्या मागे त्याच्या अनुकरणाने प्रेषित पाठविले, आणि मेरी पुत्र येशुला आम्ही उघड चिन्हे दिली आणि त्याला पवित्र तेजाने बळकट केले. तुम्ही मग प्रत्येक वेळी जेव्हां प्रेषित तुमच्याकडे असे काही घेऊन येईल ज्याची तुम्हास इच्छा नसेल तर तुम्ही त्याच्याशी उद्घट वागाल आणि काही ना खोटे म्हणाल व काहीचे वध कराल? (2:88)

आणि आम्ही बनी इस्मायलच्या लोकांना दरीयेच्या पार आणले, आणि फिराऊन आणि त्याच्या सैन्याने अन्यायाने व हल्लेखोरीने त्याचे पाठलाग केले तो पर्यंत की बुडण्याच्या (विपत्तिने) त्याला घेरले. तो म्हणाला. 'मी विश्वास करतो

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً فَالْوَالِيَّ أَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيُسْفِكُ الْأَمْمَاءَ وَخَنْ حَسِيبُ حَمْدَكَ وَقُنْدِسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُونَ ٣١
البقرة: ٣١

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّنَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ وَعِيسَى وَأَيُوبَ وَيُوسُفَ وَهَرُونَ وَسُلَيْمَانَ وَإِتَّيْنَا دَاؤِدَ ١٧٩
زُبُورًا

وَرَسُولًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلٍ وَرَسُولًا لَمْ نَقْصُصْنَاهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ١٧٦

وَإِذْ أَبْتَأَ إِبْرَاهِيمَ رَبِّهِ بِكِيمَتٍ فَأَتَاهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمَنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنْأِلْ عَهْدِي الظَّلَمِينَ ١٧٧
البقرة: ١٢٥

وَلَقَدْ مَاتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْتَ كَمِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَمَاتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَنِيتَ وَأَيْدِنَهُ بِرُوحِ الْقُدْسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا يَهُوَ أَنْفُسُكُمْ أَسْتَكْبِرُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبُمْ وَفَرِيقًا نَفَّلُونَ ١٨٠

وَجَنُوَزَنَابِيَّتِي إِسْرَئِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَبْعَاهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بِعِيَا وَدَدَا حَتَّى إِذَا دَرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ

की ज्यावर इस्त्रायलचे लोक विश्वास ठेवतात त्याच्याशिवाय इतर कोणी परमेश्वर नाही आणि मी त्याच्या शरण घेणाऱ्यांपैकी आहे. '

'आता काय! जेव्हां (या) अगोदर तू आज्ञा मोडणारा व दंगल करणाऱ्यांपैकी होता.'

म्हणून या दिवशी आम्ही तुझ्या (फक्त) शरीरला वाचवू की तू तुझ्या (पुढे येणाऱ्यांसाठी ठळक) निशाणी व्हावा. खरोखरच मानवांपैकी बहूतेक आमच्या संकेतांचे दुर्लक्ष करणारे आहेत. (10:91-93)

आणि मरियमची (गोष्ट) ग्रंथात (नमूद असल्याप्रमाणे) सांगावी. जेव्हां ती तिच्या लोकांपासून दूर पूर्वीकडे निघून गेली.

आणि त्याच्यापासून स्वतःची आड घेतली. तेव्हां आम्ही आमचा दूत तिच्याकडे पाठविले, आणि तो एका परिषूर्ण माणसाच्या स्वरूपात तिला दिसला.

ती म्हणाली: 'मी तुझ्यापासून दयाळू (परमेश्वराची) शरण घेते, जर खरोखर तू (त्याला) भिणाग असेल.

त्यानी उत्त दिले: 'मी फक्त तुझ्या प्रभुचा एक प्रेषित आहे की मी तुला एक सदाचरणी पुत्र देऊ.'

ती म्हणाली: 'माझ्या कडून पुत्र कसा होईल जेव्हां कोणीही माणसाने मला स्पर्श केला नाही किंवा मी अशुद्ध आचाराचीही नाही'.

त्यानी उत्त दिले: 'हे या प्रमाणे आहे'. पण तुझ्या प्रभुचे म्हणणे आहे; 'ते माझ्यासाठी सोपे आहे; आणि (आम्ही असे करू) की आम्ही त्याला लोकांसाठी एक निशाणी व आमच्याकडे कृतज्ञतेची (एक गोष्ट) करू, आणि ही हुक्माने ठरलेली मांडणी आहे'.

म्हणून ती मुलासाठी गरोदर झाली व त्या गरोदर अवस्थेत ती दूर निघून गेली. (19:17-23)

आणि प्रसव वेदनेने ती खझूराच्या झाडाकडे आली. ती

امَنَتْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِمَانٌ بِهِ بِسْمِ إِسْرَائِيلَ وَأَنَا
مِنَ الْمُسْلِمِينَ

۱۷ ﴿ إِنَّكَنَّ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلَ وَكُنْتَ مِنَ

الْمُفْسِدِينَ فَإِلَيْهِمْ نَنْهَاكَ بِهِنَّكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَ أَيَّةً

وَإِنَّ كَيْرَآ مِنَ النَّاسِ عَنِ ابْيَانِنَا الْغَفِلُونَ ۱۸ يوں: ۹۱ - ۹۳

وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْءَمَ إِذْ أَنْتَدَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرِقِيًّا ۱۹

فَأَنْجَحْتَ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِارُوحًا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ۲۰

فَأَلْقَتْ إِنْتَ أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقْيَى ۲۱

فَإِلَيْنَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَمًا

رَكِيَّا ۲۲

فَأَلْقَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَمٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ

أَكْبَغْيَى ۲۳

فَأَلْكَذَلَكِ قَالَ رَبِّكِ هُوَ عَلَىٰ هِينٍ وَلَنْجَعَكَهُ إِعْلَمَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا ۲۴

فَحَمَلَتْهُ فَأَنْتَدَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا ۲۵

فَاجَأَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جَنْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي

अल्लाहचे प्रेषित

म्हणाली: '(उद्गाराने) मी या अगोदर मरुन विसरली गेली असती.

तेव्हां त्यानी (दूतानी) खालून आवाज दिला: 'दुःखी होऊ नकोस. तुझ्या प्रभूने तुझ्या खालून (पायाकडून) एक ओढा काढला आहे'.

'आणि खझुराच्या झाडाला आपल्याकडे हलव, त्यापासून तुझ्यावर ताजे खझूर पडतील'.

'म्हणून खा व पी व तुझ्या डोळ्याला शांत कर आणि जर कोणी माणुस तुला दिसला तर म्हण: 'मी दयावन्त (प्रभुचे) नवस केले आहे. म्हणून आज मी कोणीही माणसाशी बोलणार नाही'.

त्यानंतर तिने (मुलाला) तिच्या लोकांकडे आणले. ते म्हणाले: 'हे मरियम तू एक चमत्कारिक गोष्ट प्रसवलीस'
(19:24-28)

'हे हारून ची बहिण, तुझे वडील पापी नव्हते आणखी तुझी आई पण भ्रष्ट स्वी नव्हती!''

तेव्हां तिने त्या (मुला) कडे बोट दाखविले. ते म्हणाले: 'आम्ही (एवढ्या लहान) पाळण्यात असलेल्या मुलाशी कसे बोलावे?'

तो म्हणाला (मुलगा): 'मी अल्लाहचा दास आहे. त्यानी मला ग्रंथ दिले व मला प्रेषित बनविले.'

'आणि मी कुठेही असावे, त्यांनी मला धन्य केले आणि मला आयुष्यभर प्रार्थना करण्याचे व दान करण्याचे हुक्म केले.

'आणि त्याने (मला) आईचा आज्ञाधारक (बनविले) आणि त्यानी मला गर्विष्ठ व दुर्देवी बनविले नाहीं.'

'आणि ज्या दिवशी मी जन्मलो माझ्यावर शान्ती होती, आणि ज्या दिवशी मी मरण पावेल आणि ज्या दिवशी मला (पुनः) जीवन भेटेल (मला चिरशांति लाभेल).

٢٦ مِنْ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ سَيَّاً مَنْسِيًّا

فَنَادَهُمْ مِنْ تَحْمِنَاهَا أَلَا تَخْرُنِي قَدْ جَعَلَ رَبِّكَ تَحْمِنَاهَا
سَرِيًّا ٢٧

وَهُرِزَ إِلَيْكَ بِهِنْجَنِ النَّخْلَةِ سُقْطٌ عَلَيْكَ رُطْبًا
جَنِيًّا ٢٨

فَكُلُّكُمْ وَأَشْرِيفُ وَقَرَى عَيْنَانِ فَإِمَّا تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَهْدَأَ
فَقُولُوكِ إِنِّي نَذَرْتُ لِرَحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أَكَلَ الْيَوْمَ
إِنْسِيًّا ٢٩

فَأَتَتْهُ بِهِ قَوْمَهَا نَحْمِلُهُمْ فَالْأُوَيْمَرِيمُ لَقَدْ جَهَّتْ
شَيْئًا فَرِيًّا ٣٠

يَأْتِيَتْ هَدْرُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ أَمْرَأَ سَوْءٌ وَمَا كَانَ
أَمْلُكِ بَعِيًّا ٣١

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ فَأَلَوْا كَيْفَ ثُكْلُمْ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ
صَبِيًّا ٣٢

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ أَتَتَنِي الْكِتَابُ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ٣٣

وَجَعَلَنِي مُبَارِكًا إِنِّي مَا كُنْتُ وَأَوْصَنِي بِالصَّلَاةِ
وَالرَّكْوَةِ مَادُمْتُ حَيًّا ٣٤

وَبَرَأَ بَوْلَدِيَ وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَيَارًا شَقِيقًا ٣٥

وَالسَّلَامُ عَلَى يَوْمِ وُلْدِتُ وَيَوْمِ أَمْوَثُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ
حَيًّا ٣٦

અલ્લાહચે પ્રેષિત

અસા હોતા મરિયમચા પુત્ર યેશૂ(મસીહ) (હા એક) ખરા
વક્તવ્ય આહે જ્યા બદ્દલ તે સંશય ઠેવતાત.

(19:29-35)

આણિ (ત્યાવેળચી આઠવણ ઠેવા) જેવ્હાં અલ્લાહને
(લોકાંકડૂન) પ્રેષિતાંચા માર્ફત કરાર ઘેતલે હોતે (કી):
'મી તુમ્હાલા ગ્રંથાચા વ જ્ઞાનાચા જો કાહી દેતો, (આણિ) મગ
તુમચ્યાકડે જે આહે ત્યાચી પૂર્તિ (પુષ્ટી) કરણા માઝા
પ્રેષિત યેતો, તુમ્હી ત્યાચ્યાવર વિશ્વાસ ઠેવાવા વ ત્યાચી મદત
કરાવી'. (આણિ) તો મ્હણાલા: 'તુમ્હી કબૂલ કરત આહાત
કા વ મી તુમ્હાલા યા (બાબત) સોપવતો તી જબાબદારી તુમ્હી
સ્વીકૃત કરતા કા?' તે મ્હણાલે: 'આમ્હી કબૂલ કરતો', તો
મ્હણાલા: 'તેવ્હા સાક્ષી રહા, આણિ મી તુમચ્યા બરોબર સાક્ષ
દેણાંયાંપૈકી એક આહે.' (3:82)

આણિ (આઠવણ ઠેવા) જેવ્હાં આમ્હી પૈંગબંધકડૂન
ત્યાચે કરાર ઘેતલે વ તુમચ્યાકડૂન વ નુહકડૂન વ ઇન્દ્રાહીમ
કડૂન વ મૂસાકડૂન વ મરિયમ પુત્ર યેશૂ કડૂન આણિ આમ્હી
(ખ્રોખ્રચ) ત્યાંચ્યાકડૂન પવકા કરાર કરુન ઘેતલા

(33:8)

ذَلِكَ عِيسَى اُبْنُ مَرْيَمٍ قَوْلَكَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ
يَعْتَرُونَ ٣٥

مરિમ: ١٧ - ٣٥

وَإِذَا حَدَّ اللَّهُ مِيقَاتَ الْبَيْنَ لِمَاءَ أَتَيْتَكُمْ
مِنْ كَيْتَبٍ وَرِحْكَمَةً ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ
مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ تَؤْمِنُ بِهِ وَلَنَنْصُرَنَّهُ قَالَ
أَفَقَرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَى ذَلِكُمْ إِصْرِيٌّ
أَقْرَرْنَا ٨٢ قَالَ فَأَشْهَدُوا وَأَنَّا مَعَكُمْ مِنَ
الشَّاهِدِينَ

آل عمرાન: ٨٢

وَإِذَا حَذَنَا مِنَ الْبَيْنَ مِيقَاتَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ
وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى اُبْنُ مَرْيَمٍ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيقَاتًا
٨ غَلِظَاتًا

الأحزاب: ٨

५. इस्लामचे पवित्र पैगंबर (स.)

इस्लामचे पवित्र पैगंबर ऑगस्ट ५७० मध्ये मक्का येथे जन्मले. त्यांचे नाव 'मुहम्मद' असे ठेवण्यात आले, ज्याचा अर्थ 'स्तुत्य - ज्याची स्तुति करण्यात आली' असा आहे. त्यांना त्यांच्या वयाच्या तीसाच्या वर्षांनंतर ईश्वराच्या प्रेमाची अधिकाधिक प्राप्ती होऊ लागली. अनेक देवांच्या पूजा व मक्केच्या लोकांमध्ये पसरलेले दुर्गुण घालविण्यासाठी ते कार्यरत झाले, व मक्के पासून दोन-तीन मैलावर असलेल्या एका गुफेत ते ध्यान करू लागले. त्यांनंतर वयाच्या चाळीसाच्या वर्षांनंतर त्यांना त्याठिकाणी पहिल्यांदा प्रज्ञान (ईश्वर प्रणीत ज्ञान) प्राप्त झाले. या प्रज्ञानात, जी कुराणाची प्रथम वचने आहेत (१६:२-६) त्यांना असे आदेश देण्यात आले की एक ईश्वराची घोषणा करावी ज्यांनी मानवाला निर्मिले, आणि त्याच्या स्वभावात ईश्वराचे व आपल्या सोबती मानवांच्या प्रेमभावनेचे बी घेले. त्या परिज्ञानात अशीही भविष्यवाणी करण्यात आली की जगाला कलमान्वये सर्व प्रकारचे ज्ञान देण्यात येईल. ही वचने कुराणाच्या सारा सारखी आहेत.

हे पैगंबर, खरोखर आम्ही तुम्हास, एक साक्षीदार म्हणून व आनंदायक बातमी देणारा म्हणून व ताकीद देणारा म्हणून पाठविले.

आणि त्याच्या (अल्लाहच्या) आदेशान्वये अल्लाहकडे लोकांना बोलविणारा व उच्चल प्रकाश देणारा दीपक म्हणून (पाठविले).

आणि श्राद्धावंताना आनंद वार्तेची घोषणा दया की त्यांना अल्लाहकडून मोठी देणगी मिळेल. (33:46-48)

म्हणा: 'हे मानवा, खरोखर मी तुमच्यासाठी (आलेला) अल्लाहचा एक प्रेषित आहे, (अल्लाह) जो पृथ्वी व

يَأَيُّهَا الَّلَّيْ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِدًا وَمُبَشِّرًا
وَنَذِيرًا ﴿٤٦﴾

وَدَاعِيًّا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسَرَاجًا مُنِيرًا

وَبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ يَأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا

الأحزاب : ٤٦ - ٤٧

فُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِلَيْ رَسُولِ اللَّهِ إِلَيْكُمْ

आकाशांचा मालक आहे, त्याच्या शिवाय कोणीही परमेश्वर नाही. तो जीवन देतो व मृत्यु घडवितो. म्हणून अल्लाहवर विश्वास ठेवा व त्याच्या प्रेषित पैगम्बरावर, जो पवित्र आहे, जो अल्लाहवर व त्याच्या शब्दांवर विश्वास ठेवतो, त्याचे अनुसरण करा की तुम्हास खरे मार्गदर्शन लाभेल.’

(7:159)

आणि आम्ही तुम्हास मुळीच सर्व मानवजातीसाठी शुभवार्ता देणारा म्हणून व ताकीद करणारा, म्हणून पाठविले, पण बरेच लोक हे जाणत नाहीत. (34:29)

आणि तुमच्यासाठी अगदी खरेखरच, अनंत मोबदला आहे.

आणि तुम्ही खरेखरच उच्च व उत्कृष्ट नीतिमत्तेचे आहात (6:4-5)

मुहम्मद तुमच्यापैकी कोणाही पुरुषाचे कडील नाही पण (ते) अल्लाहचे प्रेषित व पैगम्बरांची मोहर आहेत., आणि अल्लाहला सर्व वस्तुमात्रांचे पूर्ण ज्ञान आहे. (33:41)

खरेखरच अल्लाहचे पैगम्बर तुमच्यासाठी एक उत्कृष्ट आदर्श आहेत, त्याच्यासाठी जे अल्लाहची व शेवटच्या दिवसाची भीती ठेवतात व अल्लाहची खूप आठवण करतात. (33:22)

अल्लाह आणि त्याचे फरिस्ते (दूत) पैगंबरावर कृपाप्रसाद पाठवितात. हे श्रधावंतानो, तुम्ही सुद्धा (त्याच्यासाठी) सुखाची प्रार्थना करावी आणि त्यांना शांततेची मानवंदना द्यावी. (33:57)

मुहम्मद अल्लाहचे प्रेषित आहेत. आणि जे त्याच्याबरोबर आहेत, ते आपसात मऊ पण श्रद्धाहीनांसाठी कठोर असतात. तुम्हीं त्यांना (नमाजा मध्ये) अल्लाहची कृपा व संमती मिळविण्यासाठी वाकताना व दंडमस्तक करताना पाहाल. त्याच्या चेहऱ्यांवर त्यांची निशाणी असते, जी दंडमस्तक करण्यामुळे पडते. त्यांचे असे वर्णन ‘जुन्या करार’ मध्ये आहे. ‘नव्या करार’ (बायबल) मध्ये त्यांचे वर्णन अशा बियासारखे आहे जे अंकुरते, मग बळकट व

جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُوَحْيِيٌّ وَيُبَيِّنُ فَقَانِعًا بِاللَّهِ وَرَسُولُهُ
الَّذِي أَلْأَمَّى الْأَمْمَى الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَكَلِمَتِهِ وَأَتَيْعُوهُ لَعَلَّكُمْ

تَهْتَدُونَ ١٦٩ الأعراف: ١٦٩

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَفَافَةً لِلنَّاسِ بِشَيْرًا وَنَكِيرًا
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

٢٩ سيا:

وَإِنَّكَ لَأَجْرًا عَيْرَ مَمْنُونٍ

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ٤٠ - ٤١ القلم:

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ بِابَاً أَحَدِينَ رِجَالَكُمْ وَلَكِنَّ رَسُولَ اللَّهِ

وَخَاتَمَ النَّبِيِّنَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ٤١

الأحزاب: ٤١

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَسْوَأُ حَسَنَةً لِمَنْ كَانَ

يَرْجُوُ اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرُ وَذَكْرُ اللَّهِ كَيْرًا

٤٢ الأحزاب:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَبْأَسُ الَّذِينَ

أَمْنُوا صَلَوةً عَلَيْهِ وَسَلَّمُوا وَسَلِّمُوا ٤٣

الأحزاب: ٤٣

مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشَدُهُمْ عَلَى الْكُفَّارِ رُحْمَاءٌ

بَيْنَهُمْ تَرَهُمْ رُكُعًا سُجَّدًا يَتَغَعَّبُونَ فَضَلَّ مِنَ اللَّهِ

وَرَضَوْنَا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثْرِ السُّجُودِ

ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّورَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنجِيلِ كَرَعُ

जाड होते. मग खोडावर ठाम उभे गहते, पेरणाच्यास आनंद देणारे, जे पाहून श्रद्धाहीन संतापाने जळतील. श्रद्धावंतांसाठी व सत्कर्म करणाऱ्यांसाठी अल्लाहने क्षमा व मोठ्या मोबदल्याचे वचन दिले आहे.

(48:30)

أَخْرَجَ شَطَعَهُ فَأَزْرَمَ فَأَسْتَعَطَ فَاسْتَوَى عَلَىٰ
سُوقِهِ يُعْجِبُ الرُّزْعَاعَ لِغَيْظِ بَنِ الْكَفَارِ وَعَدَ اللَّهُ
الَّذِينَ أَمْنَوْا وَعَمِلُوا الصَّلَاحَتِ مِمْهُمْ مَغْفَرَةً
وَأَجْرًا عَظِيمًا

الفتح : ٢٩ - ٣٠

म्हणा: 'जर तुम्ही अल्लाहशी प्रेम करत असाल तर माझे अनुसरण करा, (मग) अल्लाह तुमच्याशी प्रेम करील व तुमच्या चुकांची क्षमा देईल. आणि अल्लाह अन्यत क्षमाशील व कृपाळू आहे.'

म्हणा: 'अल्लाह आणि (त्याचे) प्रेषिताचे आदेश पाढा'; पण जरी ते (या मार्गाहून) परतील तरं (त्यानी आठवण ठेवावे) की अल्लाह श्रद्धाहीनांशी प्रेम करत नाहीं.

(3:32-33)

हे प्रेषिता, तुम्हास तुमच्या 'ख' (विधात्याकडून) काय प्रकट झाले आहे, ते (लोकांना) व्यक्त करावे; आणि जरी तुम्ही असे करत नाहीं तर त्याचा (अल्लाहचा) संदेश तुम्ही पाहोचविला नाहीं असे होईल. आणि अल्लाह लोकांपासून तुमचे संरक्षण करील. नक्कीच अल्लाह श्रद्धाहीनांचे मार्गदर्शन करत नाहीं.

(5:68)

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُجْنِبُونَ اللَّهَ فَاتَّعُونِي يُحِبِّبُكُمُ اللَّهُ

وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ عَمُورٌ رَّحِيمٌ

كُلَّ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلُّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا

يُحِبُّ الْكُفَّارِ

آل عمران : ٣٢ - ٣٣

يَأَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنَّمَا
تَفْعَلُ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتِهِ وَاللَّهُ يَعْصُمُكَ مِنَ

النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهِدِي النَّقْوَمَ الْكُفَّارِ

المائدा : ٦٨

६. भक्ती

‘नमाज’ (प्रार्थनेची औपचारिक पद्धत) हा इस्लामच्या पांच स्तंभापैकी दुसरा स्तंभ होय. पहिला स्तंभ म्हणजे ईश्वर (‘अल्लाह’) एकव आहे असा विश्वास ठेवणे. आपल्या सृष्टीकर्त्याची जीवशश ओळख करून घेणे, त्याचे सहर्चय प्राप्त करण्याचा उपयुक्त उपाय म्हणजे ‘नमाज’ होय. हे एक चैतन्य साधन आहे ज्यामुळे ईश्वर आपला धावा करण्याचे ऐकतो व त्याला साद देतो. इस्लामची नमाज पढण्याबाबतची संकल्पना अशी आहे की, अल्लाहच्या वैभवा समोर व महिमेसमोर विनयशीलतेने आपला आत्मा प्रवाहरूपाने त्याच्याकडे वळविणे व त्याच्या कृपाशील दये वर विश्वास ठेवणे. भक्तीत मानवाच्या व त्याच्या सृष्टीकर्त्याच्या दरम्यान कोणत्याही मध्यस्थाची आवश्यकता नसते.

आणि ते त्याची आज्ञा पाळण्यास खरे (व) प्रमाणिक होते म्हणून त्यांना फक्त अल्लाहची निष्ठा बाळगण्यासाठी आदेश देण्यात आले होते, आणि नमाज पढण्याचे व ज़कात (दान) देण्याचे (आदेश देण्यात आले होते). (98:6)

आणि हा सरल मार्गावर (सन्मार्गावर) चालण्याच्या धर्म आहे. (51:57)

सूर्य उतरतेवेळी व फिका पडते वेळी नमाज पढा, व रात्रीचा काळोख होईपर्यंत आणि कुरुण पठण (करण्याच्या वेळी) पहाटे. खरोखरच पहाटे (कुरुणाचे) पठण करणे (अल्लाहला विशेषत:) आवडणारी गोष्ट होय.

आणि कर्तव्यापेक्षा अधिक निष्ठेच्या हेतुने यासाठी (कुरुण पठण करण्यासाठी) रात्रीच्या (पुढच्या भागात) जागे व्हा. शक्य आहे की तुमचा ‘रब’ (विथाता) तुम्हास उदात्त दर्जा देऊ करेल. (17:79-80)

नमाजाची काळजी ठेवा, आणि मधल्या नमाजाची, आणि अल्लाहपुढे विनयाने उभे रहा. (2:239)

وَمَا أَرْأَيْنَا إِلَّا لِعَبْدٍ وَاللهُ مُحْلِصٌ لَهُ الَّذِينَ حَنَفَاءُ
وَيُقْبِلُمُوا الْصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الْزَكُورَةَ وَذَلِكَ دِينُ
الْفَقِيمَةُ

البيت: ٦

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّنَ وَالإِنْسَانَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَ

الناريات: ٥٧

أَقِمِ الْصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسِيقِ الْيَلِ وَفُرْقَانَ
الْفَجْرِ إِنَّ قَرْءَانَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا

وَمِنَ الْأَيَّلِ فَتَهَجَّدُ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ يَعْثُكَ

رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا

بني اسراءيل: ٧٩ - ٨٠

حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَوةَ الْوُسْطَى

وَقَوْمُوا لِللهِ قَنْتَنِينَ

القرة: ٢٣٩

७. उपवास करणे ('रोजा')

पवित्र कुराणनुसार चंद्रकालमानाच्या रमज्ञान महिन्यात सूर्योदयापासून ते सूर्यास्तापर्यंत उपवास करण्याचे विहीत करण्यात आले आहे. ही एक अशी शिस्त आहे की, ज्यामुळे सदाचारेपणाची निष्ठा बळकट होते व उच्च आध्यात्मिक दर्जा प्राप्त करणे सहज शक्य होते. जो उपवास करतो त्याला ईश्वरीय देणगीची जाणीव होते व ते ज्ञान त्याला आध्यात्मिक विकासासाठी उपयोगी पडते.

हे विश्वास ठेवणाऱ्यांनो! उपवास तुमच्यासाठी विहित करण्यात आले आहे, जसे ते तुमच्या अगोदर (च्या लोकांसाठी विहित) करण्यात आले होते, जेणेकरून तुझीं सदाचरणी व्हाल.

يَأَيُّهَا الَّذِينَ إِمْرُوا كُنْبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ
كَمَا كُنْبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَتَفَقَّهُونَ

أَيَّا مَاء مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ
مِّنْ يَضِّأْ أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعَدَهُ مِنْ أَيَّا مِنْ أُخْرَ
وَعَلَى الَّذِينَ يُطْقِنُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامٌ
مِسْكِينٌ فَمَنْ نَطَوْعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنَّ
تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

القرة: ١٨٤ - ١٨٥

(विहित केलेली उपवासांची मुद्रत) ठराविक क्रामांकाच्या दिवसांसाठी विहित करण्यात आली. पण तुमच्यापैकी जे कोण आजारी असतील अथवा प्रवासात असतील तर त्यांनी तेवढ्या (मोजलेल्या) दिवसांकरीता इतर दिवसांत (उपवास ठेववे); आणि ज्यांना फार मुशिकलीने उपवास ठेवता येते तर त्यांनी प्रायशिच्छत म्हणून गरीबांना जेवण द्यावे. आणि जे कोण चांगले काप स्वतःहून (अल्लाहची) आज्ञा पाळण्याच्या हेतुने करतील ते त्यांच्या साठी उत्तम आहे. आणि उपवास ठेवणे तुमच्यासाठी भल्याचे आहे, जरी तुम्हास याची जाणीव असली. (2:184-185)

८. ‘ज़कात’ – अल्लाहच्या प्रयोजनात धनाचा व्यय

पवित्र कुराणने संपत्तीवर लादलेल्या कराचा हेतु त्याच्या ‘ज़कात’ या नावावरूनच स्पष्ट होतो. ‘ज़कात’ चा अर्थ आहे ‘जो शुद्धी करतो, वाढ करतो’. पूर्ण संपत्तीतून समाजाचा हिस्सा काढल्यावरच धन शुद्ध होते व ते वापरण्यास अधिकार निर्माण होतो आणि अशा वसूलीने समाजसेवेची कामे होऊन समाजाचे कल्याण होते. ‘ज़कात’ इस्लामचा तीसरा स्तंभ आहे व त्यामुळे माणसांवर समाजाची व समाजबांधवांच्या जबाबदारीची जाणीव ठेवण्याबाबत देण्यात आलेल्या शिकवणुकीचे महत्व प्रकट होते.

आणि प्रार्थना करा (नमाज पढा) व (ज़कात) दान दया, आणि जे तुमच्याशी विनयशील असतात त्यांच्यांशी विनयाने वागा. (2:44)

म्हणून नातलगांना त्यांच्या हक्काचा भाग दया, आणि गरजूना आणि यात्रेकरूना. अल्लाहची संमती मिळविणाऱ्यांसाठी हे उत्तम (मार्ग) आहे, आणि हेच (लोक) आहेत ज्यांना भरभराट लाभेल. (30:39)

आणि त्यांच्या संपत्तीत मागणाऱ्यांचा हिस्सा असतो (त्यांचाही) जे मागू शकले नाही. (51:20)

आणि ते ज्यांच्या संपत्तीत जो (मदत) मागतो त्यांच्यासाठी व (जो मागत नाही) त्याच्यासाठी ही एक जाणीवपूर्वक देय केलेला हिस्सा असतो. (70:25-26)

दान फक्त गरीब व गरजूसाठी असते व त्यांच्यासाठी जे या कामांशी संबंधित आहेत, आणि त्यांच्यासाठी ज्यांची मने सावरायची आहेत, आणि बंदिस्तांना मुक्त करण्यासाठी, आणि कर्जपीडितांसाठी आणि अल्लाहच्या मार्गात (खर्च)

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَإِذْ أُوتُوا الرِّزْكَوْنَةَ وَأَرْكَعُوا مَعَهُ
الزَّكَرِينَ ﴿٤٤﴾ الْبَرَّةَ :

فَعَاهَدُوا اللَّهُ عَلَيْهِ حَقَّهُمُ وَالْمُسِكِينَ وَأَبْنَاءِ السَّيِّلِ ذَلِكَ
حَدِيرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٩﴾ الرُّومَ :

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٤٠﴾ الدَّارِيَاتَ :

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ﴿٤١﴾ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٤٢﴾ الْمَارِجَ :

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمُسِكِينِ وَالْعَمَلِينَ
عَلَيْهَا وَالْمُؤْلَفَةُ لِهُوَ هُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْفَرِمَنِ

‘ज़कात’ – अल्लाहच्या प्रयोजनात धनाचा व्यय

करण्यासाठी आणि यात्रेकरूंसाठी – हे अल्लाहकडून आदेश आहेत. आणि अल्लाह सर्व जाणणारा व बुद्धिवंत आहे.

(9:60)

हे विश्वास ठेवणाऱ्यांनो! आम्ही तुम्हास काय दिले आहे, त्यातुन खर्च करा या आधी की असा दिवस यावा की जेव्हां काही खरेदी विक्री होणार नाही, कोणाची मैत्री राहणार नाही व कोणाची मध्यस्थी (ऐकली) जाणार नाही; आणि जे (अल्लाहवर) विश्वास ठेवत नाहीत ते (स्वतःचे) नुकसान करून घेत आहेत.

(2:255)

जे अल्लाहच्या मागात आपले धन खर्च करतात त्यांची उपमा धान्याच्या अशया बियाण्यांशी होईल ज्याच्यातून अनेक कण उत्पादित होतात, प्रत्येक कणास शोभर दाणे आणि अल्लाह (त्यास) आणखी गुणवितो (भरभगट देतो) ज्यांना तो पसंत करतो; आणि अल्लाह फार उदार व सर्व जाणणार आहे.

जे अल्लाहच्या मागात आपले धन खर्च करतात ते नंतर (त्याबद्दल) टोमणे देत नाहीत अथवा नुकसान समजत नाहीत. कारण त्यांचा मोबदला त्यांच्या विधात्याकडे असते आणि (त्यामुळे) त्यांना काही भीती अथवा दुःख होणार नाही.

(2:262-263)

आणि ते अल्लाहची संमती मिळविण्यासाठी व आपल्या आत्म्यास धैर्यवान करण्यासाठी आपले धन खर्च करतात, त्यांचे उदाहरण अशा उच्च स्थानावर असलेल्या बगीच्याचे होईल की ज्यावर जेव्हां खूप पाउस पडला तर दुप्पट फलांचे उत्पन देतो. आणि खूप पाउस पडला नाही तर थोड्हा पाउस (ही पुरतो). आणि अल्लाह तुमचे आचरण पाहात आहे.

(2:266)

आणि जे आपले धन दिवसात व रात्रीत, गुप्तपणे व उघडपणे खर्च करतात, त्यांच्यासाठी मोबदला त्यांच्या विधात्याकडे आहे; त्यांच्यावर काही भीती (येणार) नाही किंवा त्यांना दुःख ही होणार नाही.

(2:275)

وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيقَةٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ
وَاللَّهُ عَلَيْمٌ حَكِيمٌ ٦٠ التوبه:

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّنْ قَبْلِ
أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا يَبْعُدُ فِيهِ وَلَا خُلُدٌ وَلَا شَفَعَةٌ
وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ٦١

البقرة: ٢٥٥

مَثُلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
كَمْثُلٍ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ
سُبْلَةٍ مَّا تَهِي حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُصَدِّقُ مِنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
وَاسْعِ عَلَيْمٌ ٦٢

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ
لَا يُتُبْعَوْنَ مَا أَنْفَقُوا مَنًا وَلَا أَذَى لَهُمْ
أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا حَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْرُنُونَ ٦٣ البقرة: ٢٦٢

وَمَثُلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ أَبْتَغَاهُ
مَرْضَاتٍ أَلَّهُ وَتَبِعَتَاهُنَّ أَنْفُسَهُمْ كَمْثُلِ
جَثَثِ بَرَبِّوَةٍ أَسَابِهَا وَأَبْلَهَا فَعَانَتْ أَكُلُّهَا
ضَعَفَيْنِ إِنَّمَا يُصِيبُهَا وَأَبْلُهُ فَطَلَّ وَاللَّهُ
يَمْأَلِعُمُونَ بَصِيرٌ ٦٤ البقرة: ٢٦٦

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِإِلَيْلٍ وَالنَّهَارِ
سِرَّاً وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا حَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْرُنُونَ ٦٥

البقرة: ٢٧٥

पाहा, अल्लाहच्या मार्गात खर्च करण्यासाठी तुम्हास सांगण्यात येत आहे. पण तुमच्यापैकी काही (जण) कंजूष आहेत. आणि जो कोण कंजूष आहे तो (खरेखरच) स्वतःच्या जीवाकरता कंजूष असतो. आणि अल्लाह स्वयंसमृद्ध आहे, आणि तुम्हीच गरजू आहात. आणि जरी तुम्ही (या आवाहनाला) पाठ दाखविले तर तुमच्या जागी तो (अल्लाह) इतर लोकांना आणेल आणि ते तुमच्या सारखे असणार नाहीत.

(47:39)

هَأَنْتُمْ هُؤُلَاءِ تُدْعَوْتُمْ لِتُنْفِعُوا فِي سَبِيلِ اللهِ
فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخَلُ وَمَنْ يَبْخَلْ فَإِنَّمَا يَبْخَلُ
عَنْ نَفْسِهِ وَاللهُ أَعْلَمُ وَإِنَّمَا الْفُقَرَاءُ وَإِنْ
تَنْهَلُوا يَسْتَبِدُّ قَوْمًا عَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا
أَمْلَكُمْ

محمد: ۳۹

९. ‘हज’ – तीर्थ. ‘काबा’ – अल्लाहचे घर

पवित्र कुराणामध्ये मुसलमानांना आयुष्यात एकदा मक्केची तीर्थ यात्रा करण्याचा आदेश देण्यात आला आहे. मात्र एखाद्याचे सामर्थ्य नसेल अथवा यात्रा सुरक्षित होत नसेल तर तो अपवाद आहे. तीर्थची केन्द्रस्थान ‘काबा’ आहे जे कुराणप्रमाणे अल्लाहच्या भक्तीसाठी बनवलेले पहिले घर आहे. तीर्थाच्या हेतु म्हणजे मुसलमानांमध्ये आंतर-राष्ट्रीय बंधुत्वाची भावना निर्माण करणे व विशिष्ट संस्कारान्वये तीर्थकरूऱ्या मनांत असा ठसा बसावा की त्यांच्या जीवनाचे लक्ष्य व केंद्रस्थान अल्लाह आहे.

(जे अल्लाहवर) विश्वास ठेवत नाहीत, आणि (लोकांना) अल्लाहने (दर्शकिलेल्या) मागांकडे व पवित्र मशीदीकडे (जाण्यास) अडवितात, जे आम्हीं सर्व लोकांसाठी बरोबरीत नेमले, ते तिकडचे गहिवाशी असोत अथवा ओसाड भागातून आलेले अभ्यागत असोत. आणि जो कोणी त्यात वाईट वृत्तिने सत्याच्या मार्गापासून मार्गच्युति करावयाचे प्रयत्न करतो – आम्ही त्यांना तीव्र दंडाचा अनुभव करून देऊ.

आणि (त्या वेळेची आठवण करा) जेव्हां आम्हीं इत्ताहीमला मुक्र झालेल्या घराबाबत कळविले (आणि म्हणालो), ‘माझ्या बरोबर कुणालाही. सहभागी मानू नका, आणि माझे घर भ्रमंती करणाऱ्यांसाठी व तेथे उभे राहणाऱ्यांसाठी व नतमस्तक होणाऱ्यांसाठी (आणि नमाजासाठी) दंडमस्तक करणाऱ्यांसाठी स्वच्छ ठेवा.

आणि मानवाला तीर्थ करण्याची आज्ञा घोषित करून द्या. ते तेथे पायाने येतील, अथवा सडपातळ उंटावर येतील, प्रत्येक दुर्गम स्तर्याने ते येतील.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً
الْعَدْكُفُ فِيهِ وَالْبَادُ وَمَنْ يُرِدُ فِيهِ بِالْحَكَامِ
يُطْلَمُ إِذْنَقُهُ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٧﴾

وَإِذْبَوَأْنَا لِإِنْزَهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا
شُرِّكٌ فِي شَيْءٍ وَطَهَرَيْتَ لِلظَّاهِرِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَعَ السُّجُودُ ﴿٢٧﴾

وَأَذِنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجَّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى
كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجَّ عَمِيقٍ ﴿٢٧﴾

‘हज’ – तीर्थ. ‘काबा’ – अल्लाहचे घर

‘की ते (त्याचे) फायदे अनुभवतील आणि नेमलेले दिवसात त्यांना अल्लाहने पुरविलेले (अनेक तऱ्हेचे) चतुष्पाद प्राण्यांवर अल्लाहचे नांवाचा उल्लेख करतील. मग त्यास खावे व दुखिताना व गरजूना खाऊ घालावे.’

‘मग त्यांना शुद्धिकरण्याची आवश्यक ती विधी आणि प्रतिज्ञेची प्रतिपूर्ती करू द्या, आणि ‘प्राचीन धराची’ भ्रमंती घेउ द्या.’ (22:26-30)

यात उघड चिन्हे आहेत; ही इब्राहीमची जागा आहे; आणि जो कोण यात दाखल होतो, शांततेत दाखल होतो. आणि या घराचे तीर्थ करणे हे एक मानवांनी – जे याकरीता समर्थ असतील – अल्लाहसाठी करावयाचे कर्तव्यकर्म आहे. आणि जो कोण विश्वास ठेवत नाही (त्यांनी लक्षात ठेवावे) की अल्लाह खरेखरच सर्व प्राण्याहून स्वायत्त आहे.

(3:98)

हज्ज (करण्याचे) महिने सर्वपरिचित आहेत; मग ज्यांनी त्या महिन्यात हे तीर्थ करण्याचे ठरविले आहे (त्यांनी आठवण ठेवावी की) तीर्थच्या काळात वाईट बोलणे, पाप करणे, भांडणे या पासून दूर रहावे. आणि जे काही चांगले तुम्ही करता, अल्लाह ते जाणतो. आणि तुमच्यासाठी (आवश्यक तो) पुरवठा ठेवा, आणि खात्रीने सर्वात चांगली तरतूद सदाचारीपणा आहे. आणि हे समजूतदारांनो (फक्त) माझीच भीती ठेवा.

(2:198)

لِّشَهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا أَسْمَ اللَّهِ فِي
أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَفَقُهُمْ مِنْ بَهِيمَةٍ
الْأَنْعَمِ فَلَكُوْمَهَا وَاطْعَمُوا الْبَإِسَ الْفَقِيرَ

شَعَلِيقُصُوْنَفَتَهُمْ وَلَيُؤْفِوْ نُدُورَهُمْ
وَلَيَطْوُفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ

الْحُجَّ : ٢٦ -

فِيهِءِيَّتْ بِيَنَتْ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ
إِمَّا وَلَهُ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ امَّنْ أَسْتَطَعَ
إِلَيْهِ سَيِّلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّيْعَنْ

الْعَلَمَيْنَ

آل عمران: ٩٨

الْحُجَّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٍ فَمَنْ قَضَ فِيهِتْ
الْحُجَّ فَلَأَرْثَقَ وَلَا سُوقَ وَلَا جَدَالٌ فِي
الْحُجَّ وَمَا فَعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ
وَكَرَدُوا فَإِنَّهُ خَيْرُ الرَّازِدِ النَّقُوْيَ

٤٧

البقرة: ١٩٨

१०. पवित्रसंदेश समस्त मानवजाती पर्यंत पोहोचविणे

अल्लाहचा संदेश पोहोचविताना संबधित माणसांचा कल, विचार इ. बाबतच्या प्रत्येक गोष्टीची काळजी घेणे जरुरीचे आहे. हेतु असा की, त्या माणसांवर ईश्वरीय संदेशाची जाणीव व त्याचे महत्त्व स्पष्ट व्हावे व त्याला त्याचे महत्त्व ओळखणे सुलभ जावे व सत्य स्वीकारण्यास ते प्रवृत व्हावे. या सिद्धान्ताचे चांगले उदाहरण म्हणजे मूसा (अ.) व हारुन (अ.) यांना फिरअौनकडे जाऊन ताकीद देण्याबाबत दिलेली सूचना.

आणि वक्तृत्वात त्यापेक्षा उत्तम कोण आहे जो (लोकांना) अल्लाहकडे बोलवितो आणि सत्कर्म करतो आणि म्हणतो, ‘मी निश्चितपणे (अल्लाहची) शरण घेण्यापैकी आहे.’

आणि चांगले अन् वाईट एक सारखे नसते. (पापांना) चांगल्या वागणुकीने दूर ठेवावे. आणि पहावे की जो तुमच्याशी शत्रुत्व ठेवत होता तो तुमच्या प्रेमल मित्रासारखा होईल.

पण असे करणे दृढ़निश्चयी (लोकां) शिवाय इतरंना व ज्यांच्याकडे अनेक चांगले गुण आहेत अशा शिवाय इतरंना शक्य होत नाही. (41:34-36)

तुमच्या विधात्याच्या मार्गाकडे सुज्ञपणाने व चांगल्या आग्रहाने बोलवा; व त्यांच्यांशी उत्तम रीतीने चर्चा करावा. खात्रीने तुमचा प्रभु उत्तम जाणतो की कोण आपल्या मार्गाहून पथश्रष्ट झाला आहे; आणि जे खन्या मार्गावर आहेत, त्यांना तो जाणतो.

وَمَنْ أَحْسَنْ فَوْلَامَنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَنِيعًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١﴾

وَلَا سَوْى الْحَسَنَةِ وَلَا السَّيِّئَةِ أَدْفَعَ بِالْحَقِّ هِيَ أَحْسَنُ إِنَّمَا الَّذِي يَنْكَ وَيَنْهَا عَدُوُّهُ كَانُهُ وَلِيٌ حَمِيمٌ ﴿٢﴾

وَمَا يَلْفَدُهَا إِلَّا الَّذِينَ صَرَبُوا وَمَا يَلْفَدُهَا إِلَّا ذُو حَظٍ عَظِيمٍ ﴿٣﴾ حِمَّةُ السُّجَدَةِ: ٣٤ - ٣٥

أَدْعُ إِلَى سَيِّلَرِبَكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَاهِدُهُمْ بِالْحَقِّ هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَيِّلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهَتَّمِينَ ﴿٤﴾

પવિત્રસંદેશ સમસ્ત માનવજાતી પર્યત પોહોચવિણે

આણ (જુલુમ કરણાચાંના) શિક્ષા (દ્યાવયાચી ઝાલ્યાસ) તર (ત્યાંના) ત્યા પ્રમાણાત શિક્ષા દ્યાવી જ્યા પ્રમાણાત તુમચ્યાવર અત્યાચાર ઝાલે હોતે; પણ જર તુમ્હીં સહનશીલતા દાખવાલ તર તેવ્હાં ખાત્રીને સહનશીલાંસાઠી તે ઉત્તમ આહे. (16:126-127)

وَلَئِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلٍ مَا عَوْقِبْتُمْ بِهِ
وَلَئِنْ صَدَّرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّادِرِينَ

આણ તુમ્હી સોશીકપણા બાળગા; આણ ખરોખરચ તુજ્હા સોશીકપણ ઠેવળે અલ્લાહચ્યા (સહાય્યાનેચ શક્ય) આહે. આણ ત્યાંની કેલેલે કટામુલે શોક કરું નકા વ દુઃખિત હોડ નયે.

وَاصْبِرْ وَمَا صَبَرْكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ
وَلَا تَأْتُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ

ખરોખરચ અલ્લાહ સદાચાચાંસાઠી વ જે ચાંગલે કૃત્ય કરતાત ત્યાંચ્યા બાજૂને આહે. (16:128-129)

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ أَتَقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

આણ જર મૂર્તિપૂજકાંપૈકી કોણી તુમચ્યાક્ઢૂન સંરક્ષણ માગિતલે તર ત્યાંના સંરક્ષણ દ્યાવે, જેણે કરુન તો અલ્લાહચા સંદેશ એકૂ શકેલ; મગ ત્યાલા ત્યાંચ્યા સુરક્ષતેચ્યા ટિકાણી પોહોચવા. યાચે કારણ કી તે જ્ઞાન નસલેલે લોક આહेत. (9:6)

આણ જે ખોટ્યા દેવાંચી આપણ પૂજા કરું નયે મહ્ણૂન ત્યાંચ્યા ત્યાગ કરતાત - ત્યાંચાંસાઠી આનંદાચી વાર્તા આહે. મહ્ણૂન માઇયા દાસાંના આનંદાચી વાર્તા દ્યા.

النحل : ١٢٩ - ١٢٦
وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ أَسْتَجَارَكَ فَاجْرُهُ حَمَّ
يَسْمَعَ كُلُّمَا اللَّهُ شَرِّمَلِيغَةً مَا مَنَّهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا
يَعْلَمُونَ

જે (અલ્લાહચ્યા) શબ્દાલા એકતાત આણ ત્યાચે ઉત્તમ અનુસરણ કરતાત. હે તેવ આહેત જ્યાંના અલ્લાહને માર્ગદર્શન કેલે વ તેવ સમજૂતદાર આહेत. (39:18-19)

وَالَّذِينَ أَجْتَبَوُ اللَّطْعَوْتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَمْ
الْبَشَرَى فِي سَرِّ عِبَادَ
الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَسْتَعِنُونَ أَحَسَنَهُمْ أُولَئِكَ
الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ أُولُو الْأَلْبَابِ

الزمر : ١٨ - ١٩

११. शिष्टाचार, नीतितत्त्व व वर्तणुक

पवित्र कुराण जीवनाचा स्विकार करण्याचे आदेश देत आहे, त्याप्रति नकारात्मक दृष्टिकोण घेण्याची किंवा सन्यास अथवा वैरग्य घेण्याची मनाई करीत आहे. सदाचाराचे जीवन कंठण्यास ईश्वराने देणगीरूपाने दिलेल्या गुणांचा व सामर्थ्यांचा तोलाने उपयोग करणे हा जीवनाचा नियम आहे. या सर्वसाधारण नियमाला धरून, पवित्र कुराण मानवाच्या नैतिक व आध्यात्मिक मोलांच्या विकासासाठी तपशीलवार सूचना निर्देशित करीत आहे. यांचा हेतु मानवाच्या सर्व शक्तींचा व गुणांचा हितावह व समन्वयक असा परिपूर्ण विकास घडावा.

खात्रीने सर्व श्रद्धावंत भाऊ आहेत. म्हणून भावांमध्ये सलोखा आणावा, आणि फक्त अल्लाहची भीती ठेवा की तुमच्यावर दया व्हावी.

हे श्रद्धावंतानो! कुणीही पुरुषाने दुसऱ्याला हसू नये जे त्यांच्यापेक्षा चांगले असू शकतात. तसेच स्त्रीयांनीही दुसऱ्या स्त्रीयांचा (उपहास करू नये) ज्या त्यांच्यापेक्षा चांगल्या असू शकतात. आणि तुम्ही आपल्याच लोकांची बदनामी करू नये किंवा (एकमेकांना) टोपण नावाने बोलवू नये. खरेखरच माणसांनी श्रद्धा (बाळगल्यावर) त्याचा लौकिक (वाईट) असणे हे बरोबर नाही. आणि जे पश्चाताप करीत नाही ते अत्याचारी होत.

हे श्रद्धावंतानो! फार संशय करणे टाळा ; कारण काही प्रसंगात संशय (ठेवणे) पाप आहे. आणि गुन्तरीतीने ठेहळनी (खाजगी गोष्टींवर दृष्टि ठेवणे) करू नये व एकमेकांची पाठीमागे निंदा करू नये. तुमच्यातला कोणी आपल्या मेलेल्या भावाचे मांस खाणे पसंत करील? खात्रीने

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ لِحُوَّةٍ فَاصْلِحُوا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ وَاتَّقُوا
اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَرْحَمُونَ ⑪

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخِرُوْهُمْ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ
يَكُونُوا أَخْيَرًا مِنْهُمْ وَلَا إِنْسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُ خَيْرًا
مِنْهُنَّ وَلَا تَنْهِمُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنْبَرُوْهُنَّ بِالْأَقْدَبِ
يَسِّ اللَّاسُمُ الْمُسُوقُ بَعْدَ الْأَيْمَنِ وَمَنْ لَمْ يَتَبَّعْ
فَأُولَئِكُمُ الظَّالِمُونَ ⑫

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَبُوا كَثِيرًا مِنَ الظُّنُنِ إِنَّكُمْ بَعْضَ
الظُّنُنِ إِنْ شَاءَ وَلَا يَحْسَسُوْا وَلَا يَغْتَبُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا

शिष्टाचार, नीतितत्त्व व वर्तणुक

ही किळसवाणी गोष्ट आहे. आणि अल्लाहची भीती ठेवा. खात्रीने अल्लाह वारंवार दया करणारा व कृपाळू आहे.

(49:11-13)

आणि अल्लाहची भक्ति करा व इतर कोणालाही त्याचा सहभागी ठरवू नका. आणि आई वडिलांशी, नाते वाईकांशी, अनाथांशी व गरिबांशी आणि तुमच्या शेजांयांशी जे तुमचे नातेवाईक असो अथवा अलिपत असो, आणि तुमच्या सोबती असणाऱ्यांशी आणि यात्रेकरूशी, आणि तुमच्या उजव्या हाताखाली असणाऱ्यांशी (म्हणजे तुमच्या अधिपत्याखाली असणारे) (या सर्वांशी) उपकाराने वागा. निश्चितपणे अल्लाह गर्विष्ठांना व बढ़ाईखोरांना पसंत करत नाहीं.

आणि जे कंजूष आहेत आणि इतरंना पण कंजूषी करण्यास सांगतात आणि अल्लाहने कृपेने दिली असलेली मालमत्ता लपवितात. आणि श्रद्धाहिनांसाठी आम्ही अवमानात्मक दंड विहित केले आहेत.

आणि जे आपले धन लोकांना दाखविण्यासाठी खर्च करतात, आणि अल्लाहवर व शेवटच्या दिवसावर विश्वास ठेवत नाही. आणि जो कोण सैतानाच्या संगतीत असतो (त्याला कळू दया की) तो वाईट सोबती आहे.

(4:37-39)

खरोखरच अल्लाह न्यायबुद्धि (ठेवण्याचे) हुक्म देत आहे; आणि दुसऱ्यांचे भले करण्याचे; आणि नातलगांचे भले करण्याचे; आणि बीभत्सपणाची व दुष्कृत्यांची व पापांची मनाई करत आहे. तो तुम्हाला समजावतो की तुम्ही लक्ष दयावे.

आणि तुम्ही ठरविल्यावर अल्लाहच्या कराराला पूरे करा; आणि शपथांना दृढ केल्यावर जेव्हां तुम्ही अल्लाहला साक्षी ठेवून शपथ घेतली असेल, (ती) तो दू नका. आणि जे तुम्ही करता खरोखर अल्लाह ते सर्व जाणतो.

أَيُّهُمْ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحَمَ أَخِيهِ مِنْتَ

فَكَرِهُتُمُوهُ وَنَقُولُ إِلَهًا إِنَّ اللَّهَ تَوَابٌ رَّحِيمٌ

الحجات: ١١ - ١٣

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَنَا وَبِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى
وَالْمُسَكِّنِينَ وَالْجَارِ ذِي الْجَارِي وَالْجَارِ
الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ وَابْنِ
السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُجْرِيًّا لَّا فَخُورًا

٣٧

الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ
بِالْبُخْلِ وَيَعْمَلُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدُنَا لِكَافِرِنَ عَذَابًا
مُّهِمَّا

٣٨

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا
يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنْ
الشَّيْطَنُ لَهُ قَرَبَةٌ فِي سَاءَةٍ

٣٩

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي
الْقُرْبَى وَيَنْهَا عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

٤٠

وَأَوْفُوا بِعَهْدَ اللَّهِ إِذَا عَنْهَدْتُمْ وَلَا تُنْهِضُوا
أَيْمَنَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ
عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ

٤١

आणि त्या स्त्री सारखे होवु नका ज्यांनी आपल्या पिंजलेल्या सूताला बटक झाल्यावर तुकडे तुकडे करते. तुम्ही आपल्या शापथांना आपसात कपटाचे साधन बनवता या भीतीने की एक गट दुसऱ्यापेक्षा ताकदवान होऊ नये. अल्लाह तुम्हास अशावेळी अजमावतो आणि प्रलयकाळाच्या दिवशी तुमच्यातले सर्व भेद तुम्हाला स्पष्टपणे दाखविण्यात येईल. (16:91-93)

हे विश्वास ठेवण्याच्यांनो! तुम्ही न्यायावर काटेकोरपणे अटल राहावे. आणि अल्लाहसाठी (सत्यानेच) साक्ष द्या, जरी अशी साक्ष तुमच्या किंवा तुमच्या आई वडिलांच्या, किंवा तुमच्या नातलांगांच्या विरुद्ध जाईल. तो (म्हणे ज्याच्या विरुद्ध साक्ष जाते) श्रीमंत असो अथवा गरीब असो अल्लाह त्या दोघांचा (तुमच्या पेक्षा) जास्त काळजी घेणारा आहे. म्हणून तुम्ही क्षुद्र संकृतिहे हेतु ठेवु नका की तुमच्या न्यायी होण्यास (बाधा होईल). आणि जरी तुम्ही (सत्याला) लपवाल अथवा टाळाल (मग आठवण ठेवा की) तुम्ही काय करतात ते अल्लाह खूप जाणतो. (4:136)

गैरशिस्तीने जाहिर बोलणे (ही गोष्ट) अल्लाहला आवडत नाहीं. तथापि (जो कोण) दुखावलेला (गेला असेल) तो (त्याच्यावर झालेल्या अन्यायाबाबत) बोलू शकतो. खरोखर अल्लाह सर्व ऐकणारा व सर्व जाणणारा आहे.

जरी तुम्ही सत्कर्माला उघड कराल अथवा गुप्त ठेवाल अथवा दुष्कृत्यास क्षमा कराल, अल्लाह निश्चितपणे पापांना क्षमा करणारा (व) सर्व सामर्थ्यवान (आहे). (4:149, 150)

हे विश्वास ठेवण्याच्यांनो! तुम्ही अल्लाहच्या प्रयोजनात दृढ़ व्हा, न्यायी साक्ष द्या आणि कोणांशी तुमचा रोप तुमच्या न्यायी (सत्याने) साक्ष देण्यापासून तुमचे मन वक्तव्यिण्यास कारणीभूत होऊ नये. (नेहमी) न्यायी रहा तसे करणे सदाचारीपणाचे जवळ (येणे आहे). आणि अल्लाहची भीती ठेवा खात्रीने, तुम्ही काय करता ते अल्लाह जाणतो.

وَلَا تَكُونُوا كَافِرَةً نَفَضَتْ عَزَلَهَا مِنْ بَعْدَ فُرْقَةً
أَنْ كَيْثَا لَتَخْذُونَكُمْ أَيْمَانَكُمْ دَخْلًا بَيْنَكُمْ أَنْ
تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يُلْوِكُ
اللَّهُ يُهِهَ وَلَيَسْتَنَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ
تَحْكَمُلُونَ ١٩١

التحل: ٩١ - ٩٣

يَأَيُّهَا الَّذِينَ إِذَا مَنُوا كُنُوا فَوَّمِينَ بِالْقِسْطِ شَهِدَهُ
لِلَّهِ وَلَوْ عَلَى أَنفُسِكُمْ أَوْ أَلْوَلَدِينَ وَلَا فِرَبَّ إِنْ
يَكُنْ عَنْكُمْ أَعْنَىٰ أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِإِيمَانِهِ فَلَا تَشَعُّوا
أَهْوَأَ أَنْ تَعْدُلُوا وَإِنْ تَلُوْا أَوْ تَعْرِضُوا فَإِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِمَا يَعْمَلُونَ خَيْرًا ١٩٢

النساء: ١٣٦

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهَرُ بِالْسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظُلِمَ
وَكَانَ اللَّهُ سَيِّعًا عَلَيْهَا ١٩٣

إِنْ يُبْدُوا حِدَارًا وَلَا يُخْفِوهُ أَوْ تَعْمَوْعُنَ سُوءٍ فَإِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَفْوًا حِدَارًا ١٩٤

النساء: ١٤٩ - ١٥٠

يَأَيُّهَا الَّذِينَ إِذَا مَنُوا كُنُوا فَوَّمِينَ بِالْمُشَهِّدَةِ
بِالْقِسْطِ وَلَا يَجِرُ مِنْكُمْ شَيْئًا فَوَوِ عَلَىٰ
أَلَّا تَعْدُلُوا أَعْدُلُهُو أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَأَتَقْوُا
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ حَرِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ١٩٥

अल्लाहने अभिवचन दिले आहे की जे श्रद्धा बाळगतात व सत्कर्म करतात ते क्षमेचे पात्र होतील व त्यांना मोठा मोबदला मिळेल.

आणि (जे) श्रद्धा ठेवीत नाहीं व आमच्या संकेतांना नकारात ते नरकवासी आहेत. (5:9-11)

गरिबीच्या भीतीने तुमच्या संततिला मारू नका. आम्हीच त्यांच्यांसाठी व तुमच्यासाठी अन्न पुरवतो. त्यांना मारून टाकणे हे निःसंशय मोठे पाप आहे.

आणि व्यभिचाराच्या जवळ येऊ नका. निःसंशय ही एक अतिशय घाणेडी गोष्ट आहे व एक पापाचा मार्ग आहे.

आणि न्याय्य कारणांखेरीज अशा जीवांना मारू नका ज्याची अल्लाहने मनाई केली आहे. आणि जो कोण अत्याचाराने मारला जाईल आम्ही निश्चितपणे त्याच्या वारसाला (प्रत्यक्षकार मागण्याचे) अधिकार दिले आहे, पण वध करण्यात त्यांनी (विहीत) मर्यादा ओलांडू नये; जेणेकरून तो (कायद्याच्या) सहाय्याचा पात्र राहील.

(17:32-34)

तो वयात येऊन (त्याला) परिपक्कवता येई पर्यंत अत्युत्तम हेतु शिवाय अनाथाच्या मालमत्तेच्या जवळ जाऊ नका, आणि कराराचे पालन करा ; कारण कगडाबाबत विचारणा केली जाईल.

आणि मापताना पूर्ण माप भग आणि वजन बरोबर तरगऱ्याने करा, (असे करणे) अत्युत्तम व शेवटी प्रशंसनीय आहे.

आणि ज्या गोष्टीचे तुम्हाला ज्ञान नाहीं त्यांचे अनुसरण करू नका. खरेखरच कान, डोळे आणि मन या सर्वांकडून हिशेब घेतला जाईल.

आणि जपीनीवर ऐटीने चालू नका, कारण तुम्ही पृथ्वीला फाडू शकत नाहीं; किंवा उंचीत तुम्हीं पर्वता एवढे होऊ शकत नाही

ह्या सर्व गोष्टी तुझ्या विधात्याच्या नजरेत तिरस्करणीय आहेत (17:35-39)

وَعَدَ اللَّهُ الدِّينَاءِ أَمْنُوا وَكَمْلُوا الصَّلَاكَتْ

لَمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَبُوا يَأْتِيَنَا أُولَئِكَ

أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ١١ المائدة: ٩ - ١١

وَلَا نَقْنُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشِيَّةً إِمْلَىٰ مُخْنَقْنُهُمْ فَإِنَّا كُمْ

إِنَّ فَلَاهُمْ كَانَ خَطَّاءً كَيْرًا ١٢

وَلَا نَقْرِبُوا الرِّزْقَ إِنَّهُ كَانَ فَرِحَسَةً وَسَاءَ

سَيِّلًا ١٣

وَلَا نَقْنُلُوا النَّفَسَ أَلَّا حَرَمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِيقَةِ وَمَنْ قُنِلَ

مَظْلُومٌ مَا فَقَدَ جَعَلَنَا لِوَلِيَّهِ سُلْطَنَانَ فَلَا يُسْرِفُ

فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ١٤

وَلَا نَقْرِبُوا مَالَ الْيَتَمَ إِلَّا بِالْحَقِيقَةِ بِهِ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغُ

أَشْدُدُهُ وَأَقْوَأُهُ بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْوُلًا ١٥

وَأَقْرُبُوا إِلَيْكُمْ إِذَا كَلَمْ وَرَبُوا يَا لِقْسَطَاسِ لِمُسْتَقْبِعِ

ذَلِكَ خَيْرٌ وَاحْسَنٌ تَأْوِيلًا ١٦

وَلَا نَقْنُفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمَعَ وَالْبَصَرَ

وَالْأَفْوَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عِنْهُ مَسْؤُلًا ١٧

وَلَا تَمْسِخُ فِي الْأَرْضِ مَرْحًا إِنَّكَ لَنْ تَنْقِرَ الْأَرْضَ

وَكَنْ تَبْلُغُ الْجِبَالَ طَوْلًا ١٨

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئَهُ عِنْدِ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ١٩

بني اسراعيل: ٣٢ - ٣٩

१२. अर्थशास्त्रीय व्यवस्थेची मूळ तत्त्वे

इस्लाम मध्ये मूळ अर्थशास्त्रीय कल्पना अशी आहे की प्रत्येक वस्तुमात्राची मालकी ईश्वराची आहे. कायद्याच्या दृष्टिने वैयक्तिक मालकीचा हक्क, मालकीच्या वस्तुंचा उपयोग करण्याचा किंवा हवाली करण्याचा वैयक्तिक अधिकार इस्लाममध्ये मान्य व सर्वक्षित करण्यात आला आहे; पण सर्व मालकी हक्क एका नैतिक कर्तव्यबंधना अधीन ठेवली आहेत. संपत्तिवर समाजातील सर्व वर्गाच्या लोकांचा त्यावर हक्क बसतो. अंशतः या बंधनाता कायद्यात्मक आकार कायद्याचे हुकुमान्वये देण्यात आला असून याचा मोठा भाग स्वच्छेने प्रयत्न करून सर्व संबंधितांचे भले घडवून, उच्च नैतिक व आध्यात्मिक दर्जा मिळविण्यासाठी असतो, व अशा तह्येने या कर्तव्याची परिपूर्ण होते.

आणि जेव्हां आम्ही सर्व फरिस्तांना म्हटले की आदम (प्रथम मानव) ला दंडवत व्हा, तर इब्लीस शिवाय सर्वांनी दंडवत केले. त्यानी नकार दिला.

तेव्हां आम्हीं म्हणालो: 'हे आदमा, हा तुझा आणि तुझ्या पत्नीचा शत्रु आहे. तेव्हां त्याने तुम्हा दोघांस स्वर्गातून काढू नये (काढण्यास कारणीभूत होऊ नये) की तुम्हीं संकटात यावे'

जेथे तुमच्यासाठी (अशी सोय) आहे की तुम्हास भूक भासणार नाहीं किंवा तुम्ही नगम राहणार नाहीं.

आणि तुम्ही तृष्ण राहणार नाहीं व उन्हात तापणार नाहीं
(12:117-120)

आणि तुम्ही आपसात खोट्या व्यवहाराने मालमत्ता हडप करू नका आणि सत्तधारकांना धन (लांचम्हणून) देऊ नका, की (दुसऱ्यांवर) अन्याय होऊन तुम्हीं जाणून बुझून (त्यांचा) हिस्सा हडप करावे. (2:189)

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَكِ كَيْ أَسْجُدُوا لِأَدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى

فَقُلْنَا يَا عَادَمُ إِنْ هَذَا عَدُولٌ وَلِرَوْحَكَ فَلَا يُخْرِجُنَا
مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشَفَّعَ

إِنَّ لَكَ أَلَا بَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى

وَأَنَّكَ لَا تَظْهُرُ فِيهَا وَلَا تَضْحَى

١٢٠ - ١١٧ ط

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بِيَسْكُمْ يَا بَنْطِيلٍ وَنُدُلُوا
بِهَا إِلَى الْحُكَمَاءِ لِتَأْكُلُوا فَيَقَامُنْ
أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

القرة: ١٨٩

१३. ‘जिहाद’-अल्लाहच्या प्रयोजनात प्रयत्नांची पराकाष्ठा करणे.

‘जिहाद’ म्हणजे अमान्यतेची बाब, कर्म, हेतु इत्यादि निशि आपल्या शक्तिच्या पूर्ण पराकाष्ठेने लढणे, आणि हे सर्व लढणे तीन प्रकाराचे असते व तीन प्रकारात मोडते. (१) दृष्ट शत्रुंशी (२) सैतानाशी व (३) स्वतःशी.

पवित्र कुराण असे निर्देशित करीत आहे की, जेव्हां युद्ध सुरु होते तेव्हां अशा तळेने झुझावे की जीव व मालमत्तेची कमीत कमी हानि क्वाही व शक्य तितक्या लवकर वैर संपविण्यात यावे.

(लढाई करण्याची) परवानगी त्यांना देण्यात येत आहे, ज्याच्या विरुद्ध युद्ध घडवण्यात आले आहे. कारण त्याच्यावर अत्याचार झाला आहे. आणि अल्लाह त्यांना मदत करण्यास सामर्थ्यवान आहे.

जे आपल्या वस्तीतून बाहेर काढले गेले फक्त या कारणास्तव की ते म्हणाले, ‘अल्लाह आमचा प्रभु आहे’ – आणि जरी अल्लाहने काहींना काही इतरांच्या माध्यमाने लोटले नसते तर खात्रीने साधुचे मठ, व खिस्ती देवालय, व यहुद्यांची उपासनास्थाने, व मशीदी जेथे अल्लाहच्या नांवाचा अनेकदा जिक्र केला जातो (या) सर्व (त्या त्या काळात) उध्वस्त केली गेली असती. आणि जो अल्लाहसाठी उभा राहतो त्याला अल्लाह निश्चितपणे मदत करील. अल्लाह खरोखर शक्तिमान व सामर्थ्यवान आहे.

(22:40,41)

अल्लाह तुम्हास (अशा) लोकांशी उपकाराने व न्यायाने वागण्यास मनाई करत नाही जे (तुमच्या) धर्मामुळे तुमच्याशी भांडले नाहीत व तुम्हाला घरातून काढले नाहीत. निश्चितपणे जे न्यायी आहेत अल्लाह त्यांच्यांशी प्रेम करतो.

أُذِنَ لِلَّذِينَ يَقْتَلُونَ كُلَّمَا وُلِيَ الْأَمْرُ عَلَىٰ
صَرِّهِمْ لَقِيَرٌ ﴿٤١﴾

الَّذِينَ أَخْرَجُوا مِن دِيْرِهِمْ بِغَيْرِ حِقٍ إِلَّا أَن يَقُولُوا
إِنَّا نُبَدِّلُ مِنْ أَنفُسِنَا وَلَوْلَا دُفَعَ إِلَيْهِ النَّاسُ بَعْضُهُمْ بِعَصْمٍ لَمْ يَمْكُثْ
صَوَاعِقُ وَيَسِّعُ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدٌ كَرِيْبًا
أَسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ
إِنَّ اللَّهَ لَقِيَتْ عَزِيزٌ ﴿٤٢﴾

الحج: ٤٠ - ٤١

لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الدِّينِ لَمْ يُقْبِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ
يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيْرِكُمْ أَنْ تَبْرُوْهُمْ وَقُتْسُطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٤٣﴾

अल्लाह तुम्हाला फक्त अशा लोकांशी मैत्री करण्यास मनाई करत आहे, ज्यांनी तुमच्याशी (तुमच्या) धर्मामुळे लढाई केली आणि तुम्हाला तुमच्या घरातून काढले व (इतरांना) तुम्हास बाहेर काढण्यासाठी मदत केली. आणि (तुमच्यातले) जे कोण त्यांच्याशी मैत्री ठेवतात ते पापी आहेत.

(60:9-10)

हे विश्वास ठेवणाऱ्यांनो! काय मी तुम्हास अशा व्यवहाराची बातमी देवू जो तुम्हास भयानक दंडापासून वाचवेल.

की तुम्ही अल्लाह व त्याच्या प्रेषितावर विश्वास ठेवावे व अल्लाहच्या प्रयोजनात धनाप्राणासह प्रयत्नांची पराकाष्ठा करावे. ते तुमच्यासाठी खूप उत्तम आहे जर तुम्ही समजाल.

(61:11,12)

आणि जे आमच्या मार्गात जीवापाड मेहनत करतात – आण्ही खात्रीने त्यांना आमच्या वाटेत मार्गदर्शन करारा. आणि खरोखर अल्लाह सत्कृत्य करणाऱ्यांबरोबर आहे.

(29:70)

जे श्रद्धा ठेवतात (आणि अल्लाहच्या प्रयोजनात) स्वदेश त्यागून परदेशी निघून जातात आणि अल्लाहच्या मार्गात धनाप्राणासह प्रयत्नांची पराकाष्ठा करतात ते अल्लाहच्या नजरेत सर्वोच्च दर्जाचे आहेत आणि हे तेच आहेत जे यशस्वी होतील.

(9:20)

निश्चितपणे अल्लाहने श्रद्धा ठेवणाऱ्यांच्या धना प्राणांना त्यांची त्यांना मिळणाऱ्या उद्यानाच्या ऐवजात (जणु) खरेदीच केले आहे. ते अल्लाहच्या प्रयोजनात झूऱ्यावतात, मारतात किंवा मरतात – स्वतःसाठी बंधित (केलेला) (अल्लाह) चा एक वचन आहे, ‘जुन्या करारा’त, ‘नव्या करारा’त व कुराणात. आणि आपल्या वचनाला पाळणारा अल्लाहपेक्षा खरा कोण? मग तुम्ही त्याच्या (अल्लाहच्या) बरोबर केलेल्या व्यवहारामुळे हर्षित क्वा, कारण हे सर्वांत मोठे यश आहे.

(9:111)

श्रद्धावतांपैकी अपांगाखेरीज इतर जे निष्क्रिय लोक आहेत

إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ وَأَعْلَمُهُ رَأْيَكُمْ أَن تَوَلُّهُمْ وَمَن يَتَوَلُهُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ١١
المتحدة: ٩ - ١٠

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هُنَّ أَدْلُّ لِمَنْ عَلَىٰ تَبَرُّهُ تُنْهِيَكُمْ مِّنْ عَذَابٍ

الْأَمْرُ

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَالَكُمْ وَأَفْسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ١٢
الصف: ١١ - ١٢

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِي نَاهِيَةِ دِينِهِمْ شُفِّلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَ

العنكبوت: ٧٠ المُحْسِنِينَ ٧٠

الْأَنْذِينَ أَمْنُوا هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَأْمُولُهُمْ وَأَنْتَسِهِمْ أَعْظَمُ درجةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُرْ الْفَارِزُونَ ٦٥
الثوبة: ٢٠

إِنَّ اللَّهَ أَشَرَّى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالُهُمْ يَأْتِي لَهُمُ الْجَنَّةَ إِنْ قَاتَلُوكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَاتَلُوكُمْ وَيُقْتَلُوكُمْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًا فِي الْتَّورَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنَ وَمَنْ أَوْفَ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَأَسْتَبِّرُوا بِيَعْكُمُ الَّذِي بَأْيَعْصُمْ يَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْغَوْزُ الْعَظِيمُ ٦٦
الثوبة: ١١١

आणि जे अल्लाहच्या प्रयोजनात आपल्या धनाप्राणासह प्रयत्नांची पराकाष्ठा करतात हे (दोघे) समदजवि नाहीत. अल्लाहने जे आपल्या धनाप्राणासह प्रयत्नांची पराकाष्ठा करतात त्यांना दर्जात निष्क्रियापेक्षा उदात केले आहे. अल्लाहने प्रत्येकाला चांगल्याचे वचन दिले आहे. (मात्र) जे जीवापाड मेहनतीने कतृत्वान राहतात, निष्क्रियापेक्षा त्यांचा दर्जा अल्लाहने मोठ्या पुरस्कारानव्ये उच्च केला आहे.

(4:96)

لَا يَسْتَوِي الْقَعْدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ عَيْنُ اُولَى الْضَّرَبِ
وَالْمُجَهَّدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فَضَّلَّ
اللَّهُمَّ الْمُجَهَّدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ عَلَى الْقَعْدِينَ
دَرْجَةٌ وَكُلُّاً وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى الْمُجَاهِدِينَ
عَلَى الْمُتَعَذِّرِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١﴾

النساء : ٩٦

१४. श्रद्धावंतांचा स्वभाव व गुण

ईश्वरावर श्रद्धा ठेवण्याची गरज का आहे याचे स्मष्टीकरण करून पवित्र कुराण ईश्वराचे अस्तित्वाकडे लक्ष वेधीत आहे. कुराण ठळकपणे सांगत आहे की ईश्वराने नेहमी त्याचा शब्द, वाणी प्रगट केली आहे. जर ईश्वराने त्याचे अस्तित्व त्याचे प्रेषित व त्यांच्या अनुयायांमार्फत प्रगट करणे बंद केले असते तर ईश्वरावरील दृढ़ श्रद्धा नाहीशी झाली असती. म्हून हे अनिवार्य आहे की जो पर्यंत मानवजात अस्तित्वात राहील तो पर्यंत ईश्वरप्रणीत ज्ञान प्रगट होत राहील.

आणि जे अल्लाहशिवाय कोणी इतर देवाचा धावा करत नाहीं आणि न्याय कारणाशिवाय अल्लाहने मनाई केलेल्या जीवाचा कतल करत नाहीं, व्यभिचार करत नाहीं आणि जो कोणी असे (मनाई केलेले) कृत्य करील तो नवकी पापांची शिक्षा भोगेल.

प्रलयाच्या दिवशी त्याला दुप्पट दंड केले जाईल आणि तो त्यात कलंकीत राहील. अशांव्यातिरिक्त .....

जे क्षमा मागतात, श्रद्धा बाळगतात व सत्कर्म करतात, अशांकरता, अल्लाह त्यांच्या दुष्कृत्यांना सत्कृत्यांमध्ये परिवर्तित करील आणि अल्लाह अत्यंत क्षमाशील. व कृपावंत आहे.

आणि जे क्षमा मागतात व पुण्य (कर्मे) करतात ते खरोखर (खन्या) अनुत्तापाने अल्लाहकडे वकळतात.

आणि जे खोटी साक्ष देत नाहीं, आणि जेव्हां वाईट गोष्टी पाहतात त्यापासून आत्मसन्मानाने दूर जातात.

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ بِمَعِ اللَّهِ إِلَهًاٰ أَخْرَىٰ وَلَا يَقْتُلُونَ
النَّفْسَ الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَرْزُقُونَ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَأْتِي أَثَاماً
١٧

يُضَعَّفُ لِمَاعِكَذَابٍ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَخْلُدٌ فِيهِ
مُهَكَّماً
١٨

إِلَّا مَنْ تَابَ وَأَمَرَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَلِحًا
فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سِيَّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَّحِيمًا.
١٩

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَلِحًا فَإِنَّمَا يُؤْبُتُ إِلَى اللَّهِ
مَتَابًا
٢٠

وَالَّذِينَ لَا يَشْهُدُونَ أَرْجُورًا وَإِذَا مَرُوا بِالْغَنِيَّ
مَرُوا كِرَامًا
٢١

आणि जे तेव्हां त्यांच्या विधात्याचे संकेतांकड लक्ष वेधले जातात, ते त्यांच्याकडे दुर्लक्ष करीत नाहीत.

(25:69-74)

आणि जे म्हणतात : 'हे विधात्या, आमच्या पत्न्या व मुलांना आमच्या डोळ्यात रमण्यासारखे बनव, आणि त्यांना सदाचारी लोकांसाठी आदर्श बनव.'

हे असे लोक आहेत ज्यांना (स्वगती) उच्च दर्जा दिला जाईल कारण ते धीरवान होते आणि त्यांना अभिवादन व शांततेसह स्वीकार करण्यात येईल.

त्यात ते राहतील. विश्रामासाठी व निवासासाठी ती अत्युत्तम जागा होय.

(श्रद्धाहीनांना) म्हणा : 'माझा विधाता (त्याच्याकरिता) तुम्ही करावयाचे भक्ति शिवाय तुमची पर्वा करत नाहीं. तुम्हीं खरोखरच (सत्य) नाकारले आहे आणि नाकाराची शिक्षा (तुम्हाला) दुर्भंग करील. (25:75-78)

(25:75-78)

निःसंशय भाविकांना यश प्राप्त होते,

जे आपल्या प्रार्थनेत (नमाजा मध्ये) विनयशील असतात,

आणि सर्व निरर्थक गोष्टींपासून दूर राहतात,

आणि जे दान (जळकात) देण्यात सक्रिय असतात,

आणि ते जे आपली पवित्रताची रक्षा करतात.....

शिवाय त्यांच्या पत्न्यापासून अथवा जे त्यांच्या उजव्या हाताखाली आहेत त्यांपासून (अर्थात त्यांच्या अधिपत्या

खाली आल्यावर त्यांच्याशी लाग्न करून ते त्यांच्या पत्न्या झाल्या आहेत), तेव्हां त्यांच्यावर आक्षेप होत नाही.

पण जे या पेक्षा अधिक (काय) करण्याचे प्रयत्न करतात ते मयदि बाहेर जाणारे आहेत.

وَالَّذِينَ إِذَا دُكَنُواْ رُؤْيَايَتٍ رَّبِّهِمْ لَمْ يَجْرُواْ

عَلَيْهَا أَصْنَاعًا عَمِيَّاً ﴿٦﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ كَرِبَّا هَبَّ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا فَرَّأَهُمْ أَعْيُنٌ وَجَعَلْنَا لِلنَّفِيقِ

إِمَامًا ﴿٧﴾

أُولَئِكَ يُجْزَوُنَ الْفَرْكَةَ بِمَا صَبَرُواْ

وَيَقُولُونَ فِيهَا تَحْيَيَةٌ وَسَلَامًا ﴿٨﴾

خَلِيلِنَّ فِيهَا حَسْنَتٌ مُسْتَقْرَأً وَمَقَامًا ﴿٩﴾

قُلْ مَا يَعْبُدُواْ كُلُّ رَبٍ لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَبْتُمْ

فَسُوفَ يَكُونُ لِرَبِّكُمْ لِرَبِّاً ﴿١٠﴾

الفرقان : ٦٩ - ٧٨

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ حَشِعُونَ ﴿٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِلرَّكُوعِ فَنَعِلُونَ ﴿٤﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَفِظُونَ ﴿٥﴾

إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكُتُ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ

غَيْرُ مُلُومِينَ ﴿٦﴾

فَمَنِ اتَّسَعَ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٧﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لَا مُنْتَهِيهِمْ وَعَهْدُهُمْ رَعُونَ ﴿٨﴾

श्रद्धावंतांचा स्वभाव व गुण

आणि जे आपली निष्ठा व करारा बाबत दक्ष असतात,
आणि जे प्रार्थना (नमाज़) पाळण्यात कोटेकोर, असतात.
ते वारसदार आहेत,

وَالَّذِينَ هُرُّ عَلَىٰ صَلَوةِهِمْ يَحَافِظُونَ ⑩

أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ⑪

الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرَدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑫

(23:2-12)

المؤمنون: ٢ - ١٢

१५. पुरुषांचे व स्त्रियांचे समान हक्क

इस्लामच्या आगमनापूर्वी स्त्रीवर्गाला कायद्याचे कोणतेही अधिकार नव्हते. इस्लाम एकच असा धर्म आहे ज्यात असे नियम विहित करण्यात आले आहेत की ज्याअन्वये स्त्रियांच्या हक्कांचे पूर्ण संरक्षण करण्यात आले असून त्यांना आध्यात्मिक व धर्मिक क्षेत्रात पुरुषांबरोबर समानता मिळते; तसेच त्यांना स्वतंत्र असा दर्जा व मालकीहक्क प्रदान करण्यात आला आहे. या सर्व बाबींअन्वये त्यांचे हक्क व जबाबदाऱ्या ईश्वरीय कायद्याची अर्गे आहेत.

आणि जो कोण सदाचारीपणाने वागतो, पुरुष असो अथवा स्त्री, व श्रद्धावंत असेल, आण्ही त्याला निश्चतच निर्मळ जीवन देऊ, आणि आण्ही निश्चतच त्यांना त्यांच्या कृतिच्या प्रमाणात मोबदला देऊ. (16:98)

पण जो कोण सत्कर्म करतो, पुरुष असो अथवा स्त्री, व श्रद्धावंत असेल, तो स्वर्गात दाखल होईल आणि त्याच्यावर खारीकाच्या पाठीवर खडा असतो (तेवढा सुद्धा) अन्याय होणार नाहीं. (4:125)

(अल्लाहच्या) शरणगत पुरुष व शरणगत स्त्रिया व श्रद्धावान आणि श्रद्धावती, व आज्ञाधारक आणि आज्ञाधारिका, व सत्यभाषी आणि सत्यभाषिणी, व (त्यांच्या निष्ठेत) धीर आणि धीरा, व विनम्र आणि विनम्रा व दाता आणि दात्री, व उपवासी आणि उपवासिनी व पावित्ररक्षक

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَأُنْجِينَاهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنْجَزِينَاهُمْ أَجَرَهُمْ
يَأْخُسِنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾ التحل: ٩٨

وَمَنْ يَعْمَلَ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ
أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا
يُظْلَمُونَ تَقِيرًا ﴿١٩﴾ النساء: ١٢٥

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ
وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَشِعِينَ
وَالْخَشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ

पुरुषांचे व स्त्रियांचे समान हक्क

आणि पावित्ररक्षिका व अल्लाह स्मरणशील व स्मरणशीला, खात्रीने या (सर्व) साठी अल्लाहने क्षमा आणि महान मोबदला तयार ठेवला आहे. (33:36)

وَالصَّمِيمَ وَالصَّمِيمَ وَالْحَفِظِينَ
ثُرُوجَهُمْ وَالْحَفِظِينَ وَالذَّكَرِينَ اللَّهَ
كَثِيرًا وَالذَّكَرَتْ أَعْدَ اللَّهُمَّ مَغْفِرَةً

وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٦﴾ الأحزاب : ٣٦

जो कोण वाईट कामे करतो त्याला त्या सारखीच परतफेड केली जाईल; पण जो कोण चांगले काम करतो, आणि श्रद्धावंत असेल – ते एक बगीच्यात दाखल होतील; त्यात त्यांच्यासाठी अमाप प्रमाणात पुरवठा केला जाईल.

مِنْ عَمَلِ سَيِّئَةٍ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ
صَحِيلًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِرَزْقٍ وَنَفْعٍ

حِسَابٌ ﴿٤١﴾ المؤمن : ٤١

१६. व्याजाची मनाई

या विषयी पवित्र कुराण मध्ये 'रिबा' शब्द वापरण्यात आला आहे. या शब्दाचा गर्भितार्थ व सामान्यतः वापरल्या जाणाऱ्या 'व्याज' या शब्दाचा अर्थ, हे दोन्ही तंतोतंत एक नाही. 'रिबा'ची मनाई करण्याचा हेतु असा की यामुळे संपत्ति थोड्या लोकांच्या हातामध्ये केंद्रित होते व कल्याणकारी कामांसाठी धनाचा चलन बघित होतो. ज्या कर्जावर व्याज आकारण्यात येते त्या व्यवहाराचे स्वरूप असे आहे की एखाद्याची गरज व संकटाचा दुसऱ्याकडून लाभ उठविला जातो.

जे व्याज घेतात त्यांचा उद्धार फक्त अशा तर्फे होतो जसे सैतानाने एखाद्याला चावल्यावर त्याची विवेकप्रष्टता होते. त्याचे कारण असे की ते म्हणतात : 'व्यापार (पण) व्याजासारखा आहे', मात्र वस्तुस्थिति अशी आहे की अल्लाहने व्यापाराला कायदेशीर ठरविले व व्याजाची मनाई केली. म्हणून ज्या कोणाला आपल्या विधात्याकडून ताकीद मिळते आणि तो (मनाई केलेल्या गोष्टी) करवयाचे बंद करतो, मग त्या अगोदर (त्यांनी जे मिळवले) असेल ते त्याचे आहे; आणि त्याचा व्यवहार अल्लाहला सुपूर्द आहे. आणि जे (मनाई केलेल्या गोष्टींकडे) परत वक्तात ते अग्नित राहणारे आहेत, त्यातच ते गहतील.

अल्लाह व्याजाची बंदी करील व धर्मादिय प्रकरणांची वृद्धि घडवेल आणि अल्लाह कोणाही श्रद्धाहीन थट्टाखार पाप्याला पसंत करीत नाही.

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَاً لَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا كَمَا
يَعُوْمُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمِسَّالَكِ
إِنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَ اللَّهُ
الْبَيْعَ وَ حَرَمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَ بِمَوْعِظَةٍ مِنْ رَبِّهِ
فَأَنْهَى فَلَمْ مَاسَكَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ
عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَدِيلُونَ

يَعْمَلُهُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا
يُحِبُّ كُلَّ كُفَّارٍ أَثِيمٍ

व्याजाची मनाई

निश्चितपणे जे श्रद्धा बाळगतात आणि सत्कर्म करतात, आणि नमाज़ पढतात व दान (ज़कात) देतात, त्यांचा मोबदला त्यांच्या विधात्याकडे आहे. त्यांना कशाची भीती (होणार) नाहीं व ते शोक-ग्रस्त ही होणार नाहींत.

हे श्रद्धा ठेवणाऱ्यांनो! जर तुम्हीं भाविक असाल तर अल्लाहची भीती ठेवा आणि व्याजाचे सर्व काही सोडून घाका. (2:276-279)

पण जर तुम्हीं (असे) करणार नाहीत तर मग अल्लाह व त्याच्या प्रेषिताकडून येणाऱ्या झुजापासून सावध व्हा; आणि जरी तुम्हीं पश्चातप कराल (म्हणजे क्षमा मागवाल) तर तुम्हीं (फक्त) मूळ खकम परत घ्यावे; (अशा तर्फे वागून) तुम्हीं कुणावर अन्याय करू नका व तुमच्यावर ही अन्याय होणार नाही.

आणि जर एखादा (कर्जदार) दाखिल्यात असेल तर त्याची परिस्थिती सुधरेपर्यंत (त्याला) कर्ज परतफेडी साठी अवघी द्या. आणि जर तुम्हीं उदारपण्याने त्याची आदायगी कराल तर हे तुमच्यासाठी अधिक चांगले आहे, जर याची तुम्हास जाणीव असावी.

आणि त्या दिवसाची आठवण ठेवा जेव्हां तुम्हास अल्लाहकडे परत आणले जाईल; प्रत्येक माणसांने (कृतिअन्वये) काय कमविले त्याप्रमाणात तेव्हां त्याला पूर्णपणे फेड केली जाईल; आणि त्यांच्यावर अन्याय होणार नाहीं. (2:280-282)

हे श्रद्धा ठेवणाऱ्यांनो! तुमची संपत्ति आपसात अयोग्य रीतीने गिळू नका; फक्त योग्य व्यापाराने ज्यात एकमेकाची संमती असते (कमाई करावे) आणि तुमच्यात कुणाचे वध करू नका. निश्चितपणे अल्लाह तुमच्यासाठी दयावन्त आहे. (4:30)

إِنَّ الَّذِينَ ءَامُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَتَوْا الزَّكُوَةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا غُوفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ ﴿٢٧﴾
يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامُوا آتُقُولَهُمْ وَذَرُوا مَا بَقَى مِنَ الرِّبَآءِ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٨﴾

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَإِذَا نُوَلِّيْرَبِّ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُسْتَمِّ فَلَكُمْ رُؤْسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَنْظِلُمُونَ وَلَا تُنْظَلُمُونَ ﴿٢٩﴾

وَإِنْ كَانَ ذُوْعُسْرَةٍ فَنَظِرْهُ إِلَى مَيْسَرٍ وَأَنْ تَصْدَقُوا حِلْلَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

وَأَتَقُوْا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ تَمَّ تُوَفَّ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْمَوْنَ ﴿٣١﴾
البقرة: ٢٧٦ - ٢٨٢

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَطْلَلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِحْكَرَةً عَنْ تَرَاضِّكُمْ وَلَا قَتْلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٣٢﴾

النساء: ٣٠

१७. भविष्यवाणी

पवित्र कुराणाच्या अवतरण काळा प्रारंभीचे अध्याय विविध प्राकृतिक संभवांचे उल्लेख करतात जे इस्लामचे प्रधान सिद्धान्तांच्या व उपदेशांच्या पुष्ट्यर्थ प्रस्तुत करण्यात आले आहेत. त्यांत जी काही भविष्य सूचक वाणी आहे ती शतकांच्या अवधीत खरी ठरल्याचे प्रमाण आहे. भविष्यवाणी बहुतेक वेळेस अक्षराः पूर्ण होते. काही वेळा भविष्यवाणी रूपक अथवा खरी होते. किंवा दोन्ही तर्फेने पूर्ण होते. ह्या पूर्वी विवरण केल्याप्रमाणे ह्या ग्रंथाचे नांव सुद्धा एक महान भविष्यवाणीच होय. ती सार्थ ठरली आहे. ह्याची साक्ष सरुन गेलेला काळच देतो आहे. मुहम्मद पैगंबरांना पहिल्यांदा प्राप्त झालेल्या वचनांनुसार असे घोषित करण्यात आले होते की लेखणीच्या व्यापक उपयोगाने एका नवीन ज्ञानयुगाचा प्रारंभ होईल.

(त्यांनी पाण्याचे दोन साठे (धारे) बनविले जे वाहतात. ते (एके दिवसी) एकमेकात भिडतील.

(आता) त्यांच्या दरम्यान एक प्रतिबंध आहे; ते एकमेकांवर अतिक्रमण करत नाहीत. (55:20-21)

हे जिन व मानवी मंडळीनो! जर तुमच्यात पृथ्वी व आकाशांच्या सीमेबाहेर जाण्याचे सामर्थ्य असेल तर जा. पण तुम्हीं प्राधिकरणाच्या बाहेर जाऊ शकत नाहीं.

मग तुम्हीं दोघे आपल्या विधात्याचे कोण कोणते उपकार नाकाराल?

तुमच्याकडे एक अग्निज्वाला आणि धूर पाठविला जाईल; आणि तुम्ही स्वतःला वाचवू शकणार नाहीं.

(55:34-36)

مَّرْجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَفِيَانِ ٢٥

بَيْهِمَا بَرْجٌ لَّا يَبْغِيَانِ ٢٦

الرحمن : ٢٠ - ٢١

يَعْسَرُ الْجِنُّ وَالإِنْسَانُ أَسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَفْدُوْمِنْ

أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَأَنْذُوْلَا نَذْدُورَكُ

إِلَّا إِسْلَطْنِي ٢٧

فِيَأَيِّ الَّاءِ رَى كَمَانَكَبِيَانِ ٢٨

بِرْسَلُ عَيْنَكَمَا شُواطِّ مِنْ تَارِ وَمُحَاسٌ فَلَا تَنْصِرَانِ ٢٩

الرحمن : ٣٤

જેવ્હાં આકાશાચા સ્ફોર્ટ હોઊન તુકડે તુકડે હોતીલ.
આણિ તી તિચ્યા વિધાત્યાલા એકત્રે – આણિ (હે) તિચે
કર્તવ્ય આહે.

આણિ જેવ્હાં પૃથ્વી પસરળી જાઈલ,
આણિ તિચ્યા આત આહે તે (સર્વ) તી બાહેર ફેકૂન દેઝિલ વ
રિકાપી હોઈલ,

આણિ તી તિચ્યા વિધાત્યાલા એકત્રે – આણિ (હે)
તિચે કર્તવ્ય આહે.

આણિ જેવ્હાં દહામહિન્યાચ્યા ગરેદર ઉંટિણી સૈરવૈર
સુટીલ.

(84:2-6)

આણિ જેવ્હાં લોકાના એકત્રિત આણણ્યાત યેઝિલ.

(81:8)

આણિ જેવ્હાં પુસ્તકે પરદેશાત પસરાવે જાતીલ.

આણિ જેવ્હાં આકાશાલા સોલલા જાઈલ (81:11-12)

જેવ્હાં (ઝિઝાવાતાચ્યા) કંપાને પૃથ્વી હલવિલી જાઈલ,

આણિ જેવ્હાં પૃથ્વી આપલે ઓઝે ઉઘડકીસ આણીલ,

આણિ માનવ મ્હણેલ, ‘તિલા કાય ઝાલંય?’ ,

ત્યા દિવશી તી આપલી વાર્તા દેઝિલ.

કારણ તુમચા વિધાતા તિલા આદેશ દેઝિલ,

ત્યા દિવશી માનવ વિખુરલેલ્યા સમૂહાત નિઘતીલ કી ત્યાંના
ત્યાંચે કૃત્યાંચે (ફળ) દાખવિણ્યાત યેતીલ,

આણિ જો કોણી એક અણુચ્યા વજનાચે ચંગલે કામ કરતો
(ત્યાંચે ફળ) હી તો પાહીલ.

આણિ જો કોણી એક અણુચ્યા વચનાચી વાઈટ
કૃતિ કરતો ત્યા બદ્દલ (હી) તો પાહીલ. (99:2-9)

إِذَا السَّمَاءُ أَنْسَقَتْ ٧

وَأَذَنَتْ لِرَبَّهَا وَحْكَمَتْ ٨

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَثَّ ٩

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَخَلَّتْ ١٠

وَأَذَنَتْ لِرَبَّهَا وَحْكَمَتْ ١١

الأشتقاق: ٦ - ٢

وَإِذَا الْعِشَارُ عُطَلَّ ١٢

وَإِذَا النَّفَوْسُ زُوِّجَ ١٣

الكوير: ٨ ، ٩

وَإِذَا الصُّحْفُ شُرِّتْ ١٤

وَإِذَا السَّمَاءُ كُبِطَ ١٥

الكوير: ١١ - ١٢

إِذَا زُرِّبَتِ الْأَرْضُ بِزَرَّ الْمَاءِ ١٦

وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَنْقَالَهَا ١٧

وَقَالَ إِلَيْنَا نَسْنَ ١٨

يُومِئِذٍ تُحَدَّثُ أَخْبَارَهَا ١٩

يَأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى لَهَا ٢٠

يُومِئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَسْنَانًا لِيُرَوُا ٢١

أَعْمَلُهُمْ ٢٢

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ٢٣

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ٢٤

الزلزال: ٩ - ٢

ભવિષ્યવાણી

આणિ તે તુમ્હાલા પર્વતાંબાબત વિચારાત, (તુહ્યી) મૃષણાવે : 'માર્ગા વિધાતા ત્યાંગ તોડૂન તુકડે કરેલ વ ધૂળીસારખે સર્વ દિશેત ફેકેલ.

'આणિ તો ત્યાંના રિકામી સમતળ મૈદાના સારખે કરુન દેઈલ.'

'જ્યાત તુમ્હાસ કાહી ખલ્લગા અથવા ઉંચવટા દિસણાર નાહીં.'

(20:106-108)

આણિ જેવ્હાં ત્યાંચાવર શિક્ષેચા હુકુમ દિલા જાઈલ, આમ્યી જમીનીનુન એક જંતુ કાઢણાર જો ત્યાંચા ઉપસંહાર કરેલ કારણ લોકાંની આમચ્યા સંકેતાંવર વિશ્વાસ કેલા નાહીં.

(27:83)

જેવ્હાં ડોળે દિપવતીલ,
આણિ ચંદ્રાલા ગ્રહણ લાગેલ,

આણિ સૂર્ય વ ચંદ્રાલા એકત્રિત કરણ્યાત યેઈલ.

(75:8-10)

وَسَأَلُوكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَسِّهَارَ فِي سَفَارَةٍ

فِي دَرَرِهَا قَاعًا صَفَصَفًَا

لَآتَرَى فِيهَا عَوَاجًا وَلَا أَمَّا

ط: ١٠٦ - ١٠٨

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجَنَاهُمْ دَائِنَةً مِنَ الْأَرْضِ

ثُكِلُّهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِإِيمَانِنَا لَا يُوقَنُونَ

المل: ٨٣

فِي إِذَارَقِ الْبَصَرِ

وَحَسَفَ الْقَمَرِ

وَجَمِيعَ النَّمَسِ وَالْقَمَرِ

القية: ١٠ - ٨

१८. सृष्टी

पवित्र कुराणाचे एक उल्क वैशिष्ट्य असे की, जरी कुराण प्रगट होउन १४०० वर्षे झाली तरी सृष्टी बाबत कुराणात जे नमूद केलेले आहे, त्यातील अशी एकही बाब तदनंतरच्या संशोधनामुळे चुकीची म्हणून आढळली नाही. त्यातल्या मजकुरात नमूद केलेल्या अनेक बाबींना अलीकडे झालेल्या संशोधनामुळे पुष्टी मिळाली आहे. इतर काही बाबींवर अद्याप संशोधन व्हावयाचे आहे. कुराणामध्ये सृष्टिसंदर्भात नमूद केलेल्या वचनापैकी काहींचा या संग्रहात समावेश करण्यात आला आहे.

आणि त्याच्या संकेतांमध्ये पृथ्वी व आकाशाची सृष्टी आणि या दोहोत त्यांनी सर्वत्र पसरविलेली जीव प्राणी होय. आणि जेव्हां त्याची मर्जी होईल तेव्हां त्या दोघांना एकत्रित करण्यात तो सामर्थ्यवान आहे. (42:30)

आणि हा तोच आहे ज्यांने तुम्हाला एकाच जीवातून अस्तिवात आणले आणि तेथे (तुमच्यासाठी) मुक्काम करण्याची व गहण्याची सोय आहे. ज्ञान असणाऱ्या लोकांसाठी आम्ही आमचे संकेत विस्तृतपणे स्पष्ट केले. (6:99)

हे लोकहो! तुमच्या विधात्याची भीती ठेवा, ज्यांनी तुमची एकाच जीवापासून सृष्टी निर्माण केली आणि त्यापासून तुमची जोडी बनविली आहे आणि त्यांचापासून अनेक पुरुष व स्त्रिया उत्पन्न झाल्या; आणि अल्लाहची भीती ठेवा ज्याच्या नावाने तुम्हीं एकमेकास आकर्षित करतात, आणि (विशिष्ट भीती) नात्यांचे बंधन पाळण्यात ठेवा. खरेखरच अल्लाह तुम्हास पाहात आहे (4:2)

وَمِنْ أَيْنَهُ خَلُقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَثَ فِيهِمَا مِنْ دَائِرَةٍ وَهُوَ عَلَىٰ جَمِيعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ
الشورى : ٣٠

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ كُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجَدَهُ فَمَسْتَرُوهُ وَمُسْتَوِعُو قَدْ فَصَلَنَا أَلَّا يَبْتَلِ لِفَوْرٍ بِفَهْوَنْ
الأنعام : ١٩

يَأَيُّهَا النَّاسُ اتَقْوَرُكُمْ أَلَّا يَرِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجَدَهُ وَخَلَقَ مِنْهَا رُوْجَهَا وَبَتَّ مِنْهَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَأَنْعَوْا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا النساء : ٢

हा अल्लाह आहे जो त्याची मर्जी प्रमाणे गर्भशयात तुम्हास आकार देतो, त्या सामर्थ्यवान व ज्ञानवान अल्लाह शिवाय कोणी इतर परमेश्वर नाही. (3:7)

हे तुम्ही पाहात नाही का का अल्लाहने सुझपाणे आवश्यकतेनुसार पृथ्वी व आकाश बनविले? त्याची मर्जी होईल तर तुम्हास नाहीसे करून तुमच्या जागी नवी सृष्टी खेल. (14:20)

आणि तुम्ही पर्वत पाहून विचार करता की ते भवकमपणे घटट् बसविलेले आहेत; पण ते वाहणाऱ्या ढगासारखे निघून जातील – अल्लाहची कृती! ज्यांनी प्रत्येक वस्तुमात्रेला परिपूर्ण बनविले. खरोखरच तुम्ही काय करतात तो खूप जाणतो. (27:89)

हे लोकहो! जर तुम्हाला पुनरुत्थानाबाबत शंका वाट असेल तर (विचार करा की) आम्ही खरोखरच धूळीपासून तुमची सृष्टी केली, मग रेतण थेंबा पासून, नंतर साखळलेल्या रक्तापासून, नंतर मांसाच्या ढेकळापासून, अंशतः आकारमान व अंशतः आकारविहित; जेणेकरून (आमचे सामर्थ्य) तुमच्यावर उघड व्हावें आणि आम्ही आमच्या मर्जीनुसार गर्भशयात (मूल) ठराविक कालावधीसाठी कायम ठेवतो; नंतर त्यातून मुल जन्मास आणतो; नंतर आम्हीं (तुमच्या पोषणाची व्यवस्था पुरवितो) की तुम्ही पूर्ण ताकदीच्या वयापर्यंत पोचावे, आणि आम्हीं तुमच्यातले काहीची (अकालिक) मृत्यु घडवितो, आणि काही इतर जीवनाच्या सर्वात वाईट अवस्थेपर्यंत नेले जातात (परिणामतः) सर्व ज्ञान प्राप्त झाल्यानंतर त्यांना (अशांना) काही न कळण्याची अवस्था येते. आणि तुम्हीं जमीनीला रूक्ष पाहता, मग आम्हीं पायाचे वर्षांवर करतो, ती चेतवते व बळते, आणि प्रत्येक तहेची वनस्पती उगविते. (22:6)

आणि (त्यानी) घोडे, खेचर व गाढव बनविले की तुम्ही सवारी करावे व शोभेची वस्तु म्हणून (ठेवावे). आणि तुम्हाला (अद्याप) ज्ञान नाहीं अशयाही वस्तुची तो सृष्टी करेल. (16:9)

पवित्र आहे तो ज्याच्या हातात सर्व गज्य आहे, आणि सर्व वस्तुमात्रावर त्याचे अधिपत्य आहे.

هُوَالَّذِي يُصوِّرُ كُمْ فِي الْأَرْضَ كَمْ كَيْفَ يَشَاءُ لِلَّهِ
إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٧ آل عمران :

الْوَرَأَتِ اللَّهُ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْقِدَرَةِ
إِنَّ يَسَاً يَدْهِبُكُمْ وَيَأْتِ بِهِبْلِي جَدِيدٍ ٨١
ابراهيم : ٢٠

وَرَى الْجِبَالَ تَحْسِنَاهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمْرِمُ اسْحَابَهِ
صُنْعَ اللَّهِ الَّذِي أَنْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَيْرٌ يَمَا
فَعَلُوكُمْ ٨١ انفل : ٨٩

يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَبِّ مِنَ الْبَعْثَ فَإِنَّا
خَلَقْنَاكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخْلَقَةٍ وَغَيْرُ مُخْلَقَةٍ لِنَبِينَ لَكُمْ
وَنَقْرِئُ فِي الْأَرْضِ مَا نَشَاءُ إِلَيْكُمْ أَجْلٌ مُسْمَىٌ
مُخْرِجُكُمْ طَفْلًا ثُمَّ لَتَبْلُغُوا أَشَدَّ كُمْ
وَمِنْكُمْ مَنْ يُؤْفَ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرْدُ إِلَى
أَرْدَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمُ مَمْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا
وَنَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا زَرَنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ
أَهَنَّتَ وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ١١
الحج : ٦

وَالْحَيَّلَ وَالْبَعَالَ وَالْحَمِيرَ لَرَكَبُوهَا وَزَيْنَةٌ
وَيَخْلُقُ مَا لَا يَعْلَمُونَ ١
الحل : ٩

تَبَرَّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَرِيرٌ ٢

ज्यांनी मृत्यु व जीवन घडविले की तुम्हास अजमावावे की तुच्यात सर्वात चांगली कृति कोणाची आहे; आणि त्वो शक्तिमान व अत्यंत क्षमाशील आहे.

ज्यांनी सुंदर मिलापाने सात आकाश बनविले. दयापूर्ण (अल्लाहच्या) सृष्टीत तुम्हास काही विसंगती दिसणार नाही. मग परत बधा : तुम्हास काही वैगुण्य दिसतो?

(67:2-4)

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِبَلَوْكُمْ إِنَّهُ أَحْسَنُ عَمَلًا
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طَبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ
الْرَّحْمَنِ مِنْ تَفَوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ

فُطُورٍ

الملك : ٢ - ٤

१९. पवित्र कुराणाने शिक्षणलेले काही प्रार्थनांचे प्रकार

प्रार्थना म्हणजे ईश्वर व भक्त यांच्या मध्ये असलेला क्रियाशील संबंध होय. जेव्हां मानव अल्लाहच्या अनुग्रहाबद्दल कृतज्ञ होऊन हृदयापासून त्याच्या सानिध्यात प्रार्थना करतो तेव्हां अल्लाह आपल्या भक्ताच्या जवळ येतो. प्रार्थनेमुळे हा संबंध इतक्या विशिष्ट पातळीवर जाऊन पोहचतो की फलस्वरूप त्याचा एक विशेष परिणाम होतो. ज्यांना अद्यात्मिक अनुभवाचा व कायर्सिद्धींचा पुनरावर्तित साक्षात्कार झालेला आहे ते जाणत आहेत की एक परिपूर्ण भक्त जो आहे त्याला प्रार्थनेद्वारा सृजनात्मक शक्ती प्राप्त होते.

आणि जेव्हां माझे दास तुम्हास माझ्याबद्दल विचारतील (तुम्ही म्हणावे) : मी जवळ आहे. याचक जेव्हां माझी प्रार्थना करतो मी त्यास उत्तर देतो. म्हणून त्यांनी मला ऐकावे व माझ्यावर विश्वास ठेवावा की ते सन्मागावर राहतील.

(2:187)

आणि त्यांच्यात काही असे आहेत जे म्हणतात : 'हे विधाता, या जगात आमचे भले कर व येणाऱ्या जगातही भले कर आणि आम्हाला अग्रिम्या यातनेतून वाचव.'

अशांसाठी त्यांनी जे मिळवलेले आहे त्या मुळे त्यांचा हिस्सा (भरीव) राहील. आणि अल्लाह हिंशेब करण्यात जलद आहे.

(2:202-203)

अल्लाह कृप्या जीवाच्या नाकदीपेक्षा जास्त ओळे त्याच्यावर टाकत नाही. त्याच्या (मानवाच्या) कृतीच्या

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادٍ عَنِ فِي قَرِيبٍ
أُجِيبُ دَعْوَةَ الْدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلَيْسَتِ حِبْبًا
لِي وَلِيُّهُمْ مُؤْلِي لَهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٧﴾

القراءة: ۱۸۷

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الْأُنْدُنِ
حَسِنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسِنَةٌ وَقَنَا عَذَابَ
النَّارِ ﴿١٨٨﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مَمَكَسِبُوا وَلَلَّهُ سَرِيعُ
الْحِسَابِ ﴿١٨٩﴾ القراءة: ۲۰۲ - ۲۰۳

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا
كَسَبَ وَعَلَيْهَا مَا أَكْسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا

प्रमाणात (मोबदला) भेटेल, व कृती प्रमाणे (शिक्षा) होईल. हे आमच्या विधात्या, जर आम्ही कुठे चुकलो अथवा काही विसरलो तर आम्हास दण्ड देऊ नको, आणि आमच्या अगोदरांच्यावर ज्या जबाबदाऱ्या टाकल्या त्या आमच्यावर टाकू नको. हे आमच्या विधात्या, जे आकलून घेण्याची आमची ताकद नाही ते आमच्यावर लाढू नको, आणि आमचे पाप मिटव, आणि आम्हास क्षमा कर आणि आमच्यावर दया कर. तु आमचा मालक आहे, श्रद्धाहीनांविरुद्ध आमचे सहाच्य कर.

(2:287)

पृथ्वी व आकाशाच्या सृष्टीत व दिवस व रात्रीच्या परिवर्तनात समजूत असणाऱ्यांसाठी खरेखर संकेत आहेत.

जे उधे असताना, बसलेले असताना व त्यांच्या बांजूवर (पहुऱ्डले) असताना पृथ्वी व आकाशांच्या सृष्टी बाबत चिन्तन करतात : 'हे आमच्या विधात्या, तू ही सृष्टी व्यर्थात निर्मिली नाहीं, पवित्र आहे तू मग आम्हास अग्रिच्या दंडापासून वाचव.'

'हे आमच्या विधात्या, ज्याकोणाला तु अग्रित दाखल करतो, त्याला तु नक्की कलंकित केलेस. आणि अत्याचारी लोकांना कोणी मदतनीस असणार नाहीं.'

"हे आमच्या विधात्या, आम्ही एक घोषणा देणाऱ्याला ऐकले, जो आम्हाला श्रद्धाकडे बोलवतो (असे म्हणून) : 'तुमच्या विधात्यावर विश्वासं ठेवा.' आणि आम्ही विश्वास ठेवला. 'हे आमच्या विधाता, आमच्या चुकांची क्षमा दे, आणि आमचे पापांपासून आम्हाला हटव आणि आम्ही मेल्यावर आम्हास सदाचाऱ्यांमध्ये जागा दे.'

(3:191-194)

'हे आमच्या विधात्या, तुझ्या प्रेषितामार्फत आम्हाला जे काय देण्याचे वचन दिले, ते आम्हास दे, आणि पुनरुत्थानाच्या दिवशी आम्हास कलंकित करू नकोस. निर्विवाद की तू तुझे वचन मोडत नाहीं.'

यास्तव त्यांच्या विधात्याने त्यांच्या (प्रार्थनेचे) जबाब दिले (असे म्हणून) : "तुमच्यातून कोणीही कृतृत्वानाचे

إِنَّنَا أَوْ أَخْطَأْنَا بِنَا وَلَا تَحْمِلْ
عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْنَا عَلَى الَّذِينَ مِنْ
بَنِينَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا يَهْ
وَاعْفُ عَنَّا وَأَغْفِرْنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا
فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

القراءة: ٢٨٧

إِنَّكَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخِرَتِ
أَئِلَّا وَالنَّهُ لَيْسَ لِأَوْلَى الْأَئِلَّبِ
الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قَيْدًا وَقُعُودًا وَعَلَى جُنُوبِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا
خَلَقْتَ هَذَا بِطْلًا سُبْحَنَكَ فَقَنَاعَذَابَ النَّارِ

رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًّا يَسِّادِي لِلإِيمَانِ أَنْ إِمْنُوا
بِرَبِّكُمْ فَعَامِلُوا رَبَّنَا فَاغْفِرْلَاهُ ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْعَنَا
سَيِّعَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ

कर्म, तो पुरुष असो अथवा स्त्री, मी वाया जाऊ देणार नाहीं. तुम्हीं परस्परातले आहात. म्हणून जे माझ्या प्रयोजनात स्थलांतर केले, घरातुन बाहेर काढले गेले, सतवले गेले, आणि दुऱ्यावले व मारले गेले. मी निश्चितपणे त्यांचे पाप मिटवीन व त्यांना अशा उद्यानात दाखल करीन ज्याच्या खालून नद्या वाहतात. अल्लाहकडून मिळणार मोबदला, आणि अल्लाहकडून अत्युत्तम मोबदले असतात.

(3:195-196)

عَدِمٌ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ
 فَالَّذِينَ هَا جَرُوا وَأَخْرِجُوا مِنْ دِيَرِهِمْ وَأُرْدُوا
 فِي سَبِيلٍ وَقَتَلُوا وَقُتُلُوا لَا كُفُرَانَ عَنْهُمْ
 سَيَغْتَرِبُهُمْ وَلَا دُخْلَنَهُمْ جَنَّاتٍ بَحْرِي مِنْ
 تَحْمِكًا أَلَّا نَهَرُ تُوَبَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدُهُ
حُسْنُ الْثَّوَاب ۱۹۱ - آل عمران: ۱۹۶

२०. पवित्र कुराणातील काही पाठ करण्यास सोपे असे अध्याय

अल्लाहच्या नावाने, जो दयाळू व कृपाशील आहे.
(वाहत राहणाऱ्या) वेळेच्या साक्षेने, खात्रीने, मानव तोट्या
(च्या स्थितीत) आहे.

त्यांच्याखेरेज (की) जे श्रद्धा बाळगतात, आणि सत्कृत्ये
करतात व एकमेकांना सत्य (स्वीकारण्याचा) बोध देतात व
धीर (ठेवण्याचा) बोध देतात. (103:1-4)

अल्लाहच्या नावाने जो दयाळू व कृपाशील आहे.
म्हणा : 'हे श्रद्धाहीन लोकहो! 'तुम्हीं ज्याची उपासना करतात
मी त्याची उपासना करत नाहीं', 'किंवा मी ज्याची उपासना
करतो त्याची तुम्ही उपासना करत नाहीं', आणि मी त्याची
उपासना (करणार) नाहीं ज्याची तुम्ही उपासना करतात',
'किंवा तुम्हीं त्याची उपासना करणार नाहीं ज्यांची मी उपासना
करतो.' 'कारण तुमच्याकरिता तुमचा धर्म, व माझ्याकरिता
माझा धर्म.' (109:1-7)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْعَصْرِ

إِنَّ الْإِنْسَنَ لَفِي خُسْرٍ
إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّلِحَاتِ وَتَوَاصَوْا
بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّيْرِ

العصر: ١ - ٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُوْك
لَا إِلَهَ مَعَنِّدُوْنَ
وَلَا أَنْتَ عَنِّدُوْنَ مَا أَعْبُدُ
وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا تَعْبُدُ
وَلَا أَنْتَمْ عَنِّدُوْنَ مَا أَعْبُدُ
لَكُمْ دِيْنُكُوْكُوْنَ وَلِيْ دِيْنِ

الكافرون: ١ - ٧

अल्लाहच्या नावाने जो दयाळू व कृपाशील आहे. म्हणा:
 'अल्लाह अद्वैत आहे (एकचि एक)', 'अल्लाह, जो स्वतंत्र
 व सर्व याचनांचा आश्रयस्थान आहे.', 'तो कोणाहून जन्मला
 नाही व कोणी त्याचापासून जन्मत नाहीं.' 'आणि अल्लाह
 सारखा कोणी नाहीं.' (112:1-5)

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

اللَّهُ الصَّمَدُ

لَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُواً أَحَدٌ

الإخلاص: ١ - ٠

अल्लाहच्या नावाने जो दयाळू व कृपाशील आहे. म्हणा:
 'मी प्रभाताच्या विधात्याचा आश्रय घेतो.' जगाच्या
 दुःखापासून 'आणि गत्रीचे दुःखापासून जेव्हां ती सर्वत्र पसरते,'
 'आणि गत्रीत होणाऱ्या कुकर्मापासून जेव्हां ती दुर्मुखलेली
 होते,' 'आणि त्यांच्या कुकर्मापासून जे गाठात फुकतात' (काहींना नुकसान पोहचविण्यासाठी), आणि मत्सर
 ठेवणाऱ्यांच्या मत्सरा पासून जेव्हां तो हेवा करतो.' (113:1-6)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

وَمِنْ شَرِّ عَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ

وَمِنْ شَرِّ الْفَتَنَتِ فِي الْمُقَدَّسَةِ

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

الفلق: ٦ - ١

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

مَلِكِ النَّاسِ

إِلَهِ النَّاسِ

مِنْ شَرِّ الْوَسَوْسِينَ الْخَنَّاسِ

الَّذِي يُوَسِّعُ فِي صُدُورِ النَّاسِ

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ

الناس: ٧ - ١

**SELECTED VERSES
OF
THE HOLY QURAN**

In this booklet, translation of Selected verses of the HOLY Quran, covering some of its basic topics, is presented in Marathi language. This translation is done by Fazal Ahmed Khan and Bushra Begum.